Micro Orien. Hebr. 880/24

MS 38

[קובץ דרושים בקבלת האר"י]

Kabbalistic homilies

LC Hebr. Ms 38 (Micro Orien. Hebr. 880/24)

255 ff. (Hebrew foliation). Paper. 24.5 x 17.6 cm: 18th cent. Italian semi-cursive scripts.

[קובץ דרושים בקבלת האר״י] Collection of kabbalistic homilies, secrets and derushim according to Lurianic teachings. One leaf is missing at the beginning. Includes, inter alia, רמזים שקבלו מהרב המקובל הר׳ יעקב ארזי ז״ל secrets from R. Jacob Arazi (f. 57v) הכרת פנים physiognomy (ff. 175r-176r), תפילת מזונות קודם אכילה ממהר״ר אליה די וידאש prayers before eating pastry by Elijah di Vidas (f. 196v), דרוש ששמע כמהר״ר יוסף דון דון a homily related by Joseph Don Don (f. 197r).
Includes some glosses by Moses Zacuto.
Other copies of this collection are found in MSS London, British Library Or. 10734 and Moscow, RSL, Guenzburg 55 (incomplete).
A few pages were copied by other scribes. LC Hebr. Ms 34 was also copied by the same main scribe. Both manuscripts were copied on the same paper with green speckled outer edges and bound in similar leather bindings.

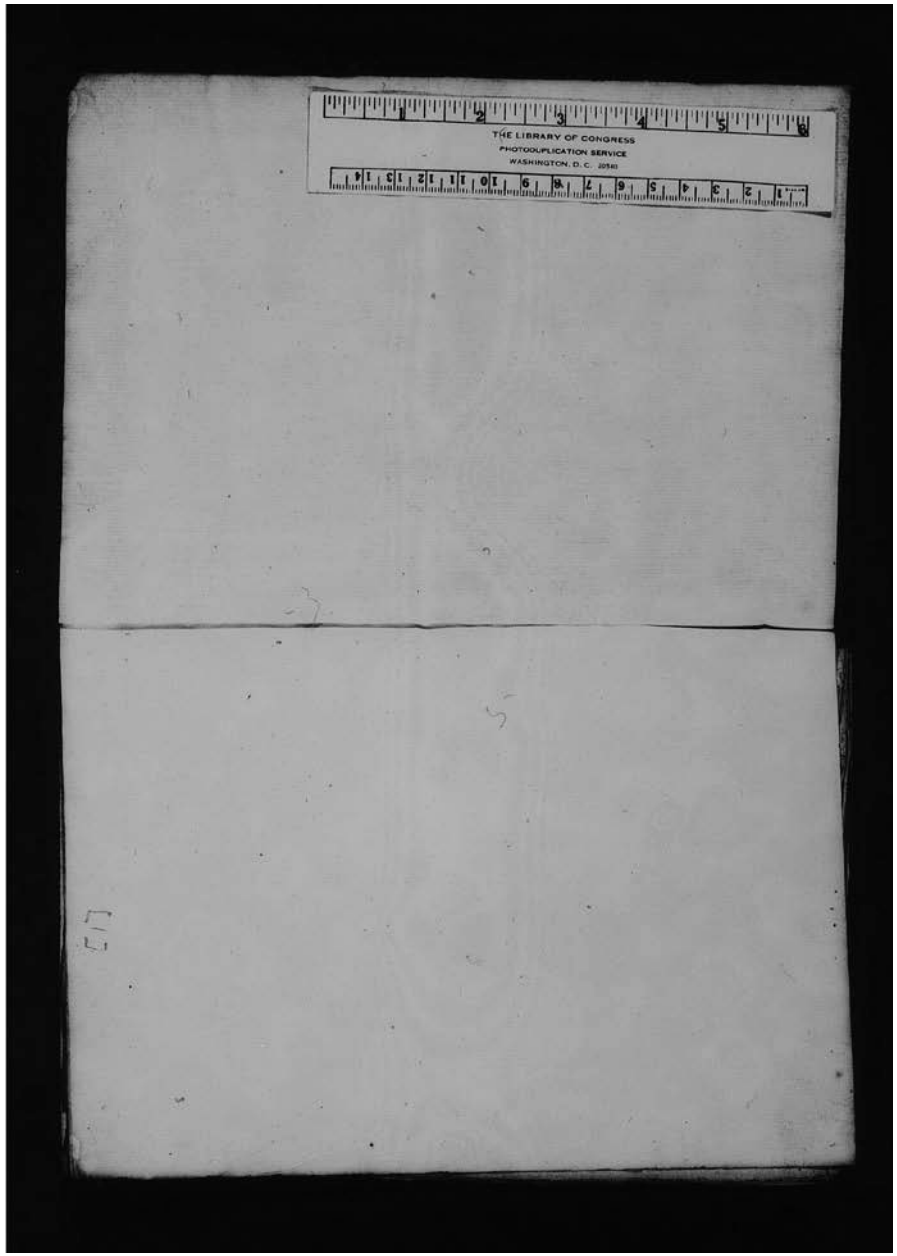
THE LIBRARY OF CONGRESS
PHOTODUPLICATION SERVICE
WASHINGTON, D. C. 20540

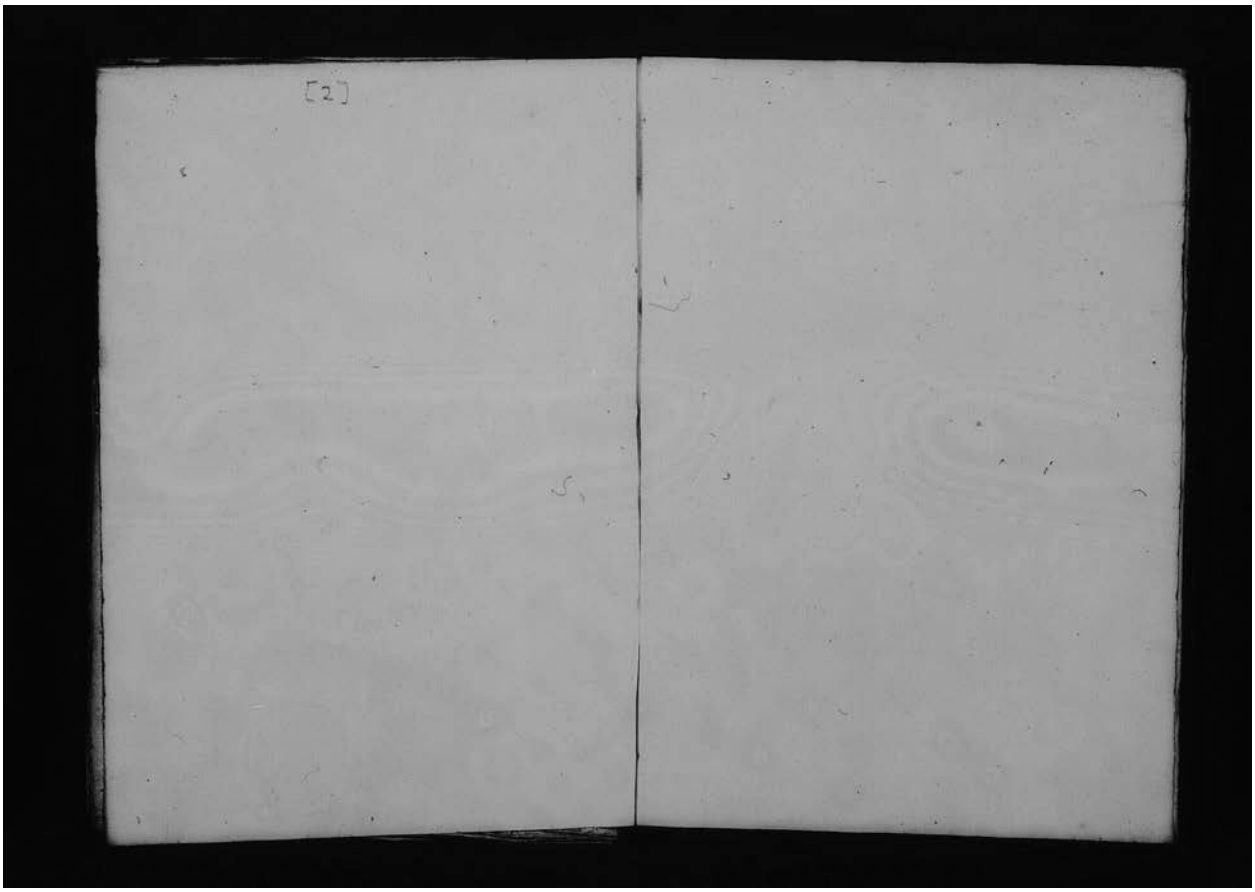

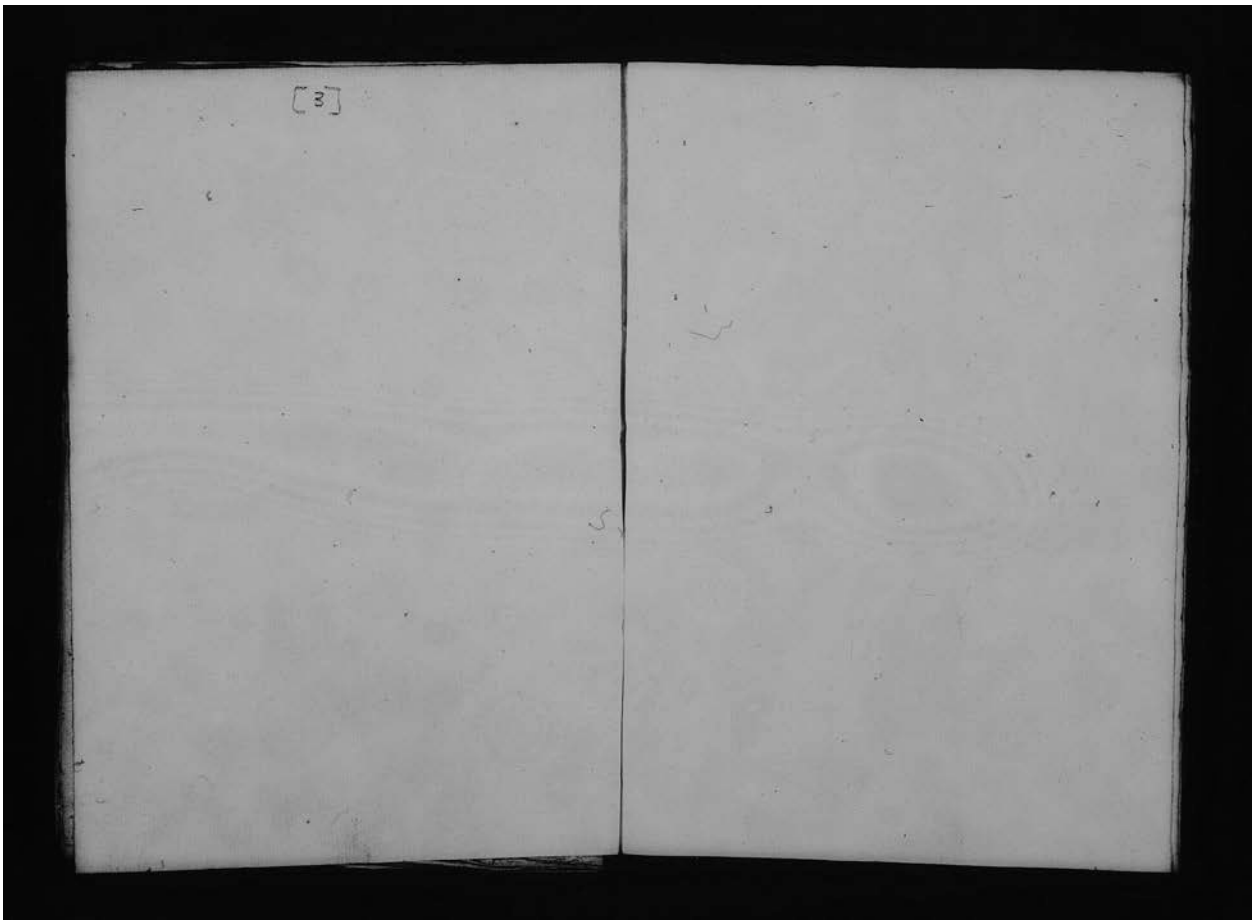
[3]

[5]

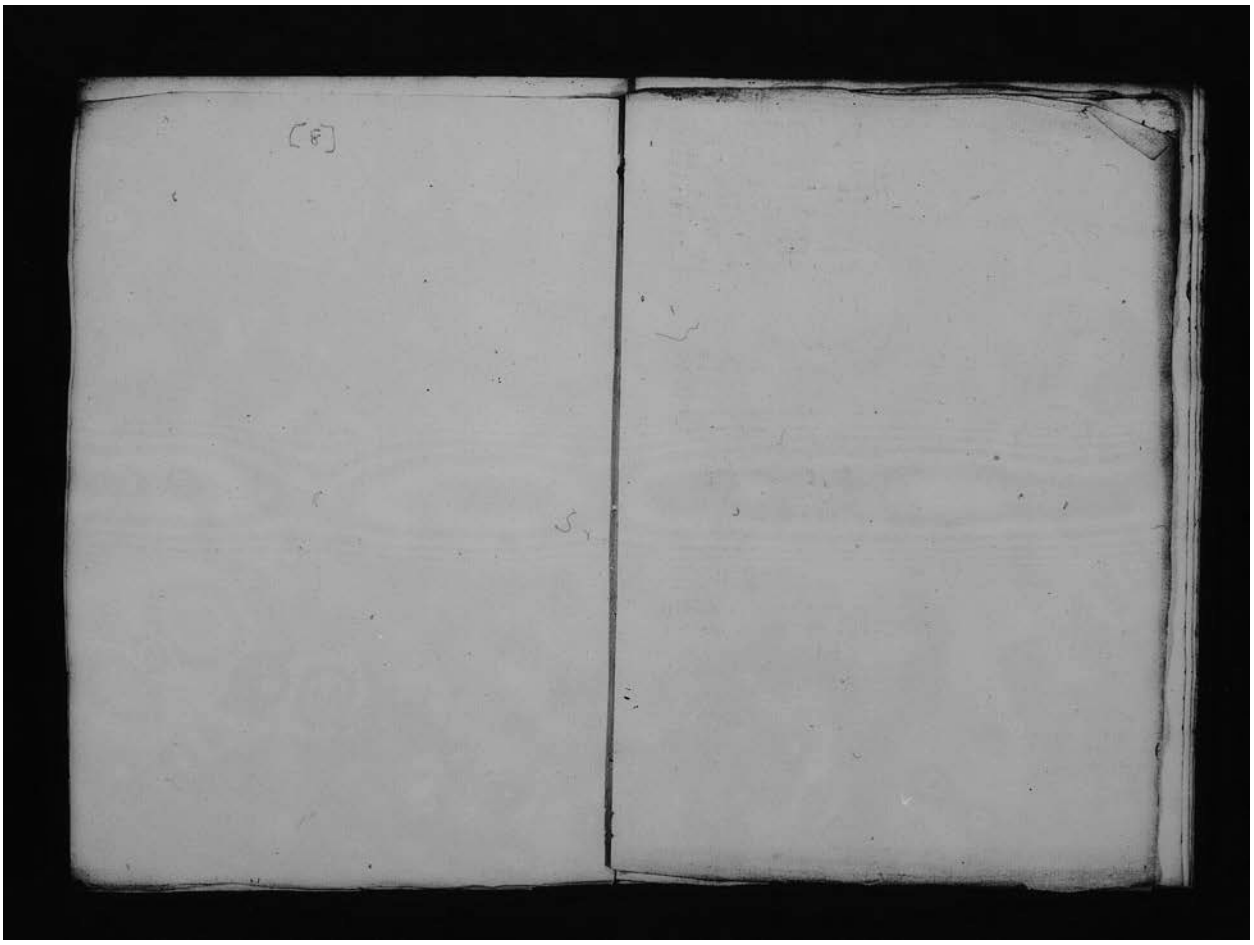

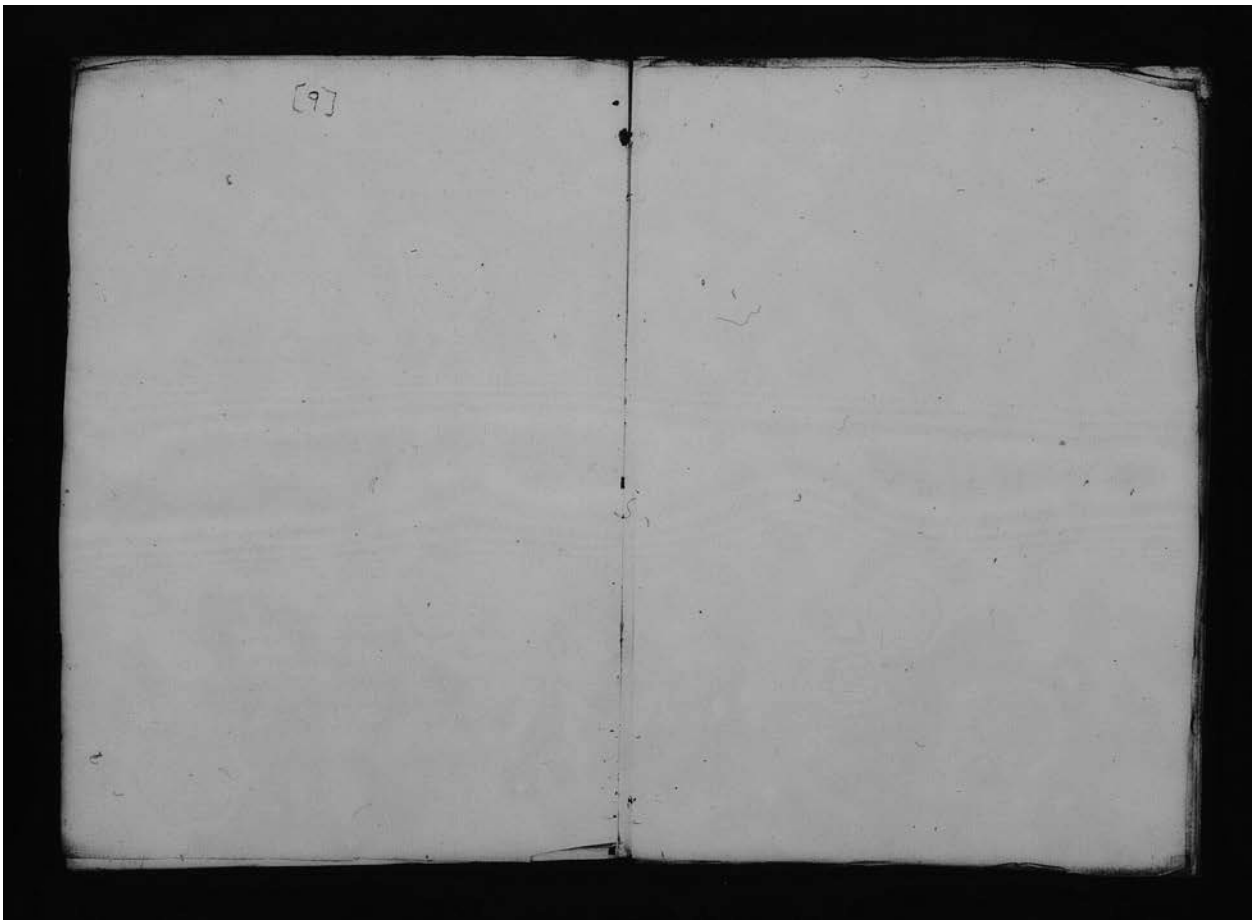
[9]

ומה שכתב הרב בעל המאור שאם נתן לו מתנה בשעת מיתה
שיכול לחזור ולקחת ממנו אפילו לאחר מיתה אינו נראה
כלל. דאיזה כוחו ויכולתו יותר מן שטר חוב שכתב לו
בריא ומת שאין יכול לחזור ולקחת ממנו אפילו בשעת
מיתה ואפילו אמר לו בשעת מיתה שיכול לחזור ולקחת
ממנו אינו כלום. ועוד שהרי אפילו בשטר חוב שכתב לו
בריא ומת אין יכול לחזור ולקחת ממנו אלא בשעת מיתה
ואפילו בשעת מיתה אינו יכול לחזור ולקחת ממנו אלא
בשטר חוב שכתב לו בריא ומת אבל בשטר חוב שכתב לו
חולה ומת אינו יכול לחזור ולקחת ממנו אפילו בשעת
מיתה. ואם כן מה לו לחלק בין שטר חוב שכתב לו בריא
לשטר חוב שכתב לו חולה. ועוד שהרי אפילו בשטר חוב
שכתב לו בריא ומת אין יכול לחזור ולקחת ממנו אלא
בשעת מיתה ואפילו בשעת מיתה אינו יכול לחזור ולקחת
ממנו אלא בשטר חוב שכתב לו בריא ומת אבל בשטר חוב
שכתב לו חולה ומת אינו יכול לחזור ולקחת ממנו אפילו
בשעת מיתה. ואם כן מה לו לחלק בין שטר חוב שכתב לו
בריא לשטר חוב שכתב לו חולה. ועוד שהרי אפילו בשטר
חוב שכתב לו בריא ומת אין יכול לחזור ולקחת ממנו
אלא בשעת מיתה ואפילו בשעת מיתה אינו יכול לחזור
ולקחת ממנו אלא בשטר חוב שכתב לו בריא ומת אבל
בשטר חוב שכתב לו חולה ומת אינו יכול לחזור ולקחת
ממנו אפילו בשעת מיתה. ואם כן מה לו לחלק בין שטר
חוב שכתב לו בריא לשטר חוב שכתב לו חולה. ועוד
שהרי אפילו בשטר חוב שכתב לו בריא ומת אין יכול
לחזור ולקחת ממנו אלא בשעת מיתה ואפילו בשעת
מיתה אינו יכול לחזור ולקחת ממנו אלא בשטר חוב
שכתב לו בריא ומת אבל בשטר חוב שכתב לו חולה ומת
אינו יכול לחזור ולקחת ממנו אפילו בשעת מיתה.

ואם כן מה לו לחלק בין שטר חוב שכתב לו בריא
לשטר חוב שכתב לו חולה. ועוד שהרי אפילו בשטר
חוב שכתב לו בריא ומת אין יכול לחזור ולקחת ממנו
אלא בשעת מיתה ואפילו בשעת מיתה אינו יכול לחזור
ולקחת ממנו אלא בשטר חוב שכתב לו בריא ומת אבל
בשטר חוב שכתב לו חולה ומת אינו יכול לחזור ולקחת
ממנו אפילו בשעת מיתה. ואם כן מה לו לחלק בין שטר
חוב שכתב לו בריא לשטר חוב שכתב לו חולה. ועוד
שהרי אפילו בשטר חוב שכתב לו בריא ומת אין יכול
לחזור ולקחת ממנו אלא בשעת מיתה ואפילו בשעת
מיתה אינו יכול לחזור ולקחת ממנו אלא בשטר חוב
שכתב לו בריא ומת אבל בשטר חוב שכתב לו חולה ומת
אינו יכול לחזור ולקחת ממנו אפילו בשעת מיתה.

א אשר לפנים מהם בלי הועיל כי כל מעלה בזה אין בהשוואה:
ב ותקוץ לשון בפה הנה כל בשמוטה אות רפויה שבוני ובפתחו שמו
ג ויהיו לו בלבד בהפוך פרפרוני אחרי ואין נקודת ואין לומר:
ד ה׳ היה לי בעזרי ואציל מחרב פרעה ואין נקודת ואין לומר אשר
נקודת שלישית בלי עוד נקודה אחרת בסוף ואין לומר אשר
ואין לומר ויצל ואין לומר ויצל ואין לומר ויצל ואין לומר
ויצל ואין לומר ויצל ואין לומר ויצל ואין לומר ויצל ואין
לומר ויצל ואין לומר ויצל ואין לומר ויצל ואין לומר ויצל

ספרית מנחם

לז ב: משנה. מי שהיה עומד בראש השנה ונזכר שלא התפלל
ראש השנה, אם יכול לחזור למקומו עד שלא הגיע לאמצע
תפלתו חוזר למקומו ומתפלל. ואם לאו, מתפלל במקומו
ואינו חוזר. ואם הגיע לאמצע תפלתו אינו חוזר. ואם
הגיע לאמצע תפלתו של מוסף, אינו חוזר. ואם הגיע
לאמצע תפלתו של יום הכפורים, אינו חוזר. ואם הגיע
לאמצע תפלתו של מוסף של יום הכפורים, אינו חוזר.
ואם הגיע לאמצע תפלתו של מוסף של יום הכפורים
שבמנחה, אינו חוזר. ואם הגיע לאמצע תפלתו של
מוסף של יום הכפורים שבנעילה, אינו חוזר. ואם
הגיע לאמצע תפלתו של מוסף של יום הכפורים
שבנעיל

ויקרא רבה [illegible]

[illegible] משל למלך בשר ודם שהיה לו בן אחד ואהבו אהבה יתירה [illegible] ומה עשה לו [illegible] ולא היה מניחו לא לישן ולא לאכול ולא לשתות ולא לילך לשום מקום אלא היה מוליכו עמו לכל מקום שהוא הולך כך הקב"ה אמר לישראל בני אל תהיו מצטערים בעולם הזה שאני מוליככם עמי לעולם הבא שנאמר ויאמר פני ילכו והנחתי לך [illegible] ומה הוא אומר אם אין פניך הולכים אל תעלנו מכאן [illegible] ומה הוא אומר כי בזאת נודע אפוא כי מצאתי חן בעיניך אני ועמך הלא בלכתך עמנו ונפלינו אני ועמך מכל העמים אשר על פני האדמה [illegible] ומה הוא אומר כי מי גוי גדול אשר לו אלהים קרובים אליו כה' אלהינו בכל קראנו אליו [illegible] ומה הוא אומר ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ אשר הלכו אלהים לפדות לו לעם [illegible] ומה הוא אומר כי חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו [illegible] ומה הוא אומר כי לא יטוש ה' את עמו ואת נחלתו לא יעזוב [illegible] ומה הוא אומר כי ה' בחר ביעקב את ישראל לסגולה [illegible] ומה הוא אומר כי לא נטש ה' את עמו בעבור שמו הגדול [illegible] ומה הוא אומר כי חלק ה' עמו [illegible] ומה הוא אומר כי לא יטוש ה' את עמו [illegible] ומה הוא אומר כי ה' בחר ביעקב [illegible] ומה הוא אומר כי לא נטש ה' את עמו

ועוד ראיה מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות מלוה ולוה הל' ה' שכתב וז"ל
המלוה את חבירו על פה ואמר לעדים אל תודיעו לו שהרי הוא סומך עלי
ואיני רוצה שיתבייש ממנו הרי זה מצוה עליהם שלא להודיע עד שיתבע
ואם הודיעו הרי זה משובח עכ"ל הרי שאפילו בלא שום תנאי אלא שהוא
סומך עליו ואינו רוצה שיתבייש ממנו מצוה עליהם שלא להודיע ואם
הודיעו הרי זה משובח ואם כן כל שכן בנדון דידן שהתנה עמהם שלא
להודיע ואם הודיעו הרי זה משובח ואין לומר דהתם מיירי שהלוה
לו בלא עדים ולכך אמר שלא להודיע אבל אם הלוה לו בעדים אסור
להודיע דזה אינו נראה כלל מדברי הרמב"ם ז"ל שהרי כתב בסיפא
ואם הודיעו הרי זה משובח ואם כן אפילו בעדים נמי מיירי ועוד
מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ה מהלכות מלוה ולוה הל' ב' שכתב וז"ל
המלוה את חבירו על פה ואמר לעדים אל תודיעו לו שהרי הוא סומך
עלי ואיני רוצה שיתבייש ממנו הרי זה מצוה עליהם שלא להודיע עד
שיתבע ואם הודיעו הרי זה משובח עכ"ל הרי שאפילו בלא שום תנאי
אלא שהוא סומך עליו ואינו רוצה שיתבייש ממנו מצוה עליהם שלא
להודיע ואם הודיעו הרי זה משובח ואם כן כל שכן בנדון דידן שהתנה
עמהם שלא להודיע ואם הודיעו הרי זה משובח ואין לומר דהתם מיירי
שהלוה לו בלא עדים ולכך אמר שלא להודיע אבל אם הלוה לו בעדים
אסור להודיע דזה אינו נראה כלל מדברי הרמב"ם ז"ל שהרי כתב בסיפא
ואם הודיעו הרי זה משובח ואם כן אפילו בעדים נמי מיירי ועוד
מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ה מהלכות מלוה ולוה הל' ב' שכתב וז"ל
המלוה את חבירו על פה ואמר לעדים אל תודיעו לו שהרי הוא סומך
עלי ואיני רוצה שיתבייש ממנו מצוה עליהם שלא להודיע עד שיתבע
ואם הודיעו הרי זה משובח עכ"ל הרי שאפילו בלא שום תנאי אלא שהוא
סומך עליו ואינו רוצה שיתבייש ממנו מצוה עליהם שלא להודיע ואם
הודיעו הרי זה משובח ואם כן כל שכן בנדון דידן שהתנה עמהם שלא
להודיע ואם הודיעו הרי זה משובח ואין לומר דהתם מיירי שהלוה
לו בלא עדים ולכך אמר שלא להודיע אבל אם הלוה לו בעדים אסור

ולתצור לעבדן כי סור על נפשך כאשר נערכה
פה שנוי חלו ממנו על פי שמעו
כי שנוי שהוא נעשה נפשך ונפשך כל נפש שמעו על פי
תפש נעלם ס' כנ' ראשו נפש פה ועל שבועתה שנוי בסוד
ע' נפש כאשר כתוב עליה פה שנוי אלא נפש נפשך
ואשר נפשך — והעשה שאבא הוא אשר בפיך סור על נפשך
עבדה נפשך הוא נעלך שבאותו את שאתרנו והעשה שאבא הוא
תאר בפיך יסור אל פלוני שם נפשך על. ופשוטו והעשה פלוני על שם
סלה והפתרה. תך כסי תלונים אבא ואלו אל ומאוחר
שם בסתר מאוד אשר בפיך סור נפשך ואשר כי שנוי שאל
בזמן ט' תרגום ואולי תרגם הוא תרגום אל אשר תחת כלומר
זה באשר שנוי הוא תרגם ב כפל כי פ בתיבת אל אשר
נפשך

" " " " אורם לנו לילך

ולתצור לעבדן כי סור על נפשך כאשר נערכה
פה שנוי חלו ממנו על פי שמעו

כי שנוי שהוא נעשה נפשך ונפשך כל נפש שמעו על שמעו על
תפש נעלם ס' כנ' ראשו נפש פה ועל שבועתה שנוי בסוד
ע' נפש כאשר כתוב עליה פה שנוי אלא נפש נפשך
ואשר נפשך — והעשה שאבא הוא אשר בפיך סור על נפשך
עבדה נפשך הוא נעלך שבאותו את שאתרנו והעשה שאבא הוא
תאר בפיך יסור אל פלוני שם נפשך על. ופשוטו והעשה פלוני על שם
סלה והפתרה. תך כסי תלונים אבא ואלו אל ומאוחר
שם בסתר מאוד אשר בפיך סור נפשך ואשר כי שנוי שאל
בזמן ט' תרגום ואולי תרגם הוא תרגום אל אשר תחת כלומר
זה באשר שנוי הוא תרגם ב כפל כי פ בתיבת אל אשר
נפשך

" " " " אורם לנו לילך

לוי כ: אלה הוא נעשה בלאה דבר נעול וכבר
אתרו

" " " " לוי כ: אלה הוא נעשה בלאה דבר נעול וכבר
אתרו

תשמה תהשוה ענו נפש תקח ת תפש קפש תקנה ית שמש
אי כוה תקח וכ נעשה ואשם תהשוה ענו שה ט תקח ת ושה
ס' תפש ת כאשה ית נפש ואדם ואכזרה כש עשו שה ט תקח ת תשה
פנו' ובין תפש ת הפש ת הוא ואדם נפש תפש ת שמש

ל

ואם לא יהיה לו מה לשלם ימכרו את גנבתו בעד גנבתו
ואם חיה תמצא בידו חי מפי שור עד חמור עד שה חי שנים ישלם
כי יבער איש שדה או כרם ושלח את בעירה ובער בשדה אחר
מיטב שדהו ומיטב כרמו ישלם
כי תצא אש ומצאה קצים ונאכל גדיש או הקמה או השדה
המבעיר את הבערה ישלם
כי יתן איש אל רעהו כסף או כלים לשמר ונגנב מבית האיש
אם ימצא הגנב ישלם שנים
אם לא ימצא הגנב ונקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו
במלאכת רעהו
על כל דבר פשע על שור על חמור על שה על שלמה על כל אבדה
אשר יאמר כי הוא זה עד האלהים יבוא דבר שניהם אשר ירשיעון
אלהים ישלם שנים לרעהו
כי יקח איש מאת רעהו בעיר או שה ומת או נשבר או נשבה אין
רואה
שבועת יהוה תהיה בין שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו
ולקח לא ישלם
ואם גנב יגנב מעמו ישלם לבעליו
אם טרף יטרף יביאהו עד הטרפה לא ישלם
וכי יגזל גזל את הגנב ישלם
אם המצא תמצא בידו מן השור עד החמור עד השה חי שנים ישלם
כי יבעה איש שדה או כרם ושלח את בעירה ורעה

ואמרי
ליתיבו מי שמעת ליה דאמר כל שעה שהוא מהרהר בתשובה מוחלין לו על כל עונותיו שנאמר ושב ורפא לו ואי לא לא ואי אמרת בשלמא לדידי דאמרי תשובה מאהבה עונות נעשין לו כזכיות שנאמר מזדונים חשוך עבדך אלא לדידך דאמרת תשובה מיראה עונות נעשין לו כשגגות מי כתיב הכי והכתיב כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה׳ תטהרו ואמר רבי אלעזר מלמד שיום הכפורים מכפר על העבירות בין אדם למקום אמר ליה רבי אבהו לרבי אלעזר אי הכי אפילו עבד לבוניה ביום הכפורים נמי ליכפר אמר ליה אין אמר ליה אי הכי מאי קא עביד ליה אמר ליה מרחיק ליה ומודיעו שלא יחזור לכך אמר ליה

ד

ח

ד

ולא יוכל לכפרם. כדכתיב (ויקרא ד) ונסלח לו על כל אשר עשה ממעשי התשובה. ואפילו אם עשה כל מצות שבתורה ולא עשה תשובה לא נמחלו לו עונותיו. ואפילו אם עשה תשובה ולא עשה כל מצות שבתורה לא נמחלו לו עונותיו. שנאמר (ישעיה נה) ישב רשע מרשעתו ועשה משפט וצדקה עליהם הוא יחיה. ואם עשה תשובה ועשה מקצת מצות שבתורה נמחלו לו אותן שעשה. ואפילו עשה מצוה אחת מכל המצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דניאל ד) צדקה תציל ממות. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) שלח תשלח את האם ואת הבנים תקח לך למען ייטב לך והארכת ימים. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (שמות כג) כי תפגע שור אויבך או חמורו תועה השב תשיבנו לו. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) כי תמצא קן צפור לפניך בדרך. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמור יחדיו. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) גדלים תעשה לך על ארבע כנפות כסותך. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) כי יקח איש אשה ובעלה והיה אם לא תמצא חן בעיניו כי מצא בה ערות דבר וכתב לה ספר כריתות ונתן בידה ושלחה מביתו. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) כי יקח איש אשה חדשה לא יצא בצבא ולא יעבור עליו לכל דבר נקי יהיה לביתו שנה אחת ושמח את אשתו אשר לקח. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) לא יחבל רחיים ורכב כי נפש הוא חובל. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) כי יהיה בקרבך אחד מאחיך באחד שעריך בארצך אשר ה' אלהיך נתן לך לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ידך מאחיך האביון. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) כי תשא את נפש אחיך לדלתו ונתת העבוט לו לא תבוא אליו לעבוט את עבוטו. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) לא תלין פעלת שכיר אתך עד בקר. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) לא תעשק שכיר עני ואביון. ואפילו עשה מצוה אחת קלה שבקלות שבמצות שבתורה ועשה תשובה נמחלו לו עונותיו. שנאמר (דברים כב) לא תגזול את רעך ולא תעשק

ואם
ואם לא יהיה לו אלא אחד מהם יתן לו את כולו
ואם אין לו אלא אחד מהם יתן לו את כולו
ואם אין לו אלא אחד מהם יתן לו את כולו
ואם אין

ואלה

ואמנם כי הכתוב הזה אמר לנו שהיה הדבר ההוא בשנת ארבעים ושתים למלכות אחאב, ולא אמר לנו שהיה בשנת ארבעים ושתים למלכות יהושפט, אבל אמר לנו שהיה בשנת ארבעה למלכות יהושפט, ומזה נדע כי בשנת ארבעים ושתים למלכות אחאב היה יהושפט מלך על יהודה שנתים, כי בשנת ארבעה למלכותו היה אחאב מת כבר, ומלך אחזיה בנו תחתיו בשנת שתים למלכות יהושפט, כמו שנאמר בספר מלכים (מלכים א' כב, נב). ואמנם כי הכתוב הזה אמר לנו שהיה הדבר ההוא בשנת ארבעים ושתים למלכות אחאב, ולא אמר לנו שהיה בשנת ארבעה למלכות יהושפט, ומזה נדע כי בשנת ארבעים ושתים למלכות אחאב היה יהושפט מלך על יהודה שנתים, כי בשנת ארבעה למלכותו היה אחאב מת כבר, ומלך אחזיה בנו תחתיו בשנת שתים למלכות יהושפט, כמו שנאמר בספר מלכים (מלכים א' כב, נב).

ואמנם כי הכתוב הזה אמר לנו שהיה הדבר ההוא בשנת ארבעים ושתים למלכות אחאב, ולא אמר לנו שהיה בשנת ארבעה למלכות יהושפט, ומזה נדע כי בשנת ארבעים ושתים למלכות אחאב היה יהושפט מלך על יהודה שנתים, כי בשנת ארבעה למלכותו היה אחאב מת כבר, ומלך אחזיה בנו תחתיו בשנת שתים למלכות יהושפט, כמו שנאמר בספר מלכים (מלכים א' כב, נב).

לא תחמוד

סוף הענין

ומה שנשנה בזה הלשון, שהלוה לו, ואמר לו שלוה ממנו, ולא נתן לו, ואמר לו שהלוה לו, ולא נתן לו, אעפ"י שהוא מחוייב בדבר, אין לו דין מלוה, שהרי אינו יכול לתבוע ממנו כלום, ואם נתן לו אינו יכול לחזור ולתבוע ממנו, שהרי אמר לו שהלוה לו, ולא נתן לו

ואם תאמר כיון שהוא מחוייב בדבר אחר למה לי לכתוב לו פטור ממה שהוא חייב בו ממילא הוא פטור ממנו ואין צריך לומר שהוא פטור ממנו ומה שכתב הרב ז"ל שה

ויעלו בני ישראל הרעים בעיני יהוה ויעבדו את הבעלים:
ויעזבו את יהוה אלהי אבותם המוציא אותם מארץ מצרים וילכו אחרי אלהים אחרים מאלהי העמים אשר סביבותיהם וישתחוו להם ויכעיסו את יהוה:
ויעזבו את יהוה ויעבדו לבעל ולעשתרות:
ויחר אף יהוה בישראל ויתנם ביד שסים ויבזזום וימכרם ביד אויביהם מסביב ולא יכלו עוד לעמד לפני אויביהם:
בכל אשר יצאו יד יהוה היתה בם לרעה כאשר דבר יהוה וכאשר נשבע יהוה להם ויצר להם מאד:
ויקם יהוה שפטים ויושיעום מיד שסיהם:
וגם אל שפטיהם לא שמעו כי זנו אחרי אלהים אחרים וישתחוו להם סרו מהר מן הדרך אשר הלכו אבותם לשמע מצות יהוה לא עשו כן:
וכי הקים יהוה להם שפטים והיה יהוה עם השפט והושיעם מיד אויביהם כל ימי השפט כי ינחם יהוה מפני נאקתם מפני לחציהם ורדיהם:
והיה במות השפט ישבו ושחתו מאבותם ללכת אחרי אלהים אחרים לעבדם ולהשתחות להם לא הפילו ממעלליהם ומדרכם הקשה:
ויחר אף יהוה בישראל ויאמר יען אשר עברו הגוי הזה את בריתי אשר צויתי את אבותם ולא שמעו לקולי:
גם אני לא אוסיף להוריש איש מפניהם מן הגוים אשר עזב יהושע וימת:
למען נסות בם את ישראל הישמרו ללכת בדרך יהוה לפניהם כאשר שמרו אבותם אם לא:
ויניח יהוה את הגוים האלה בלתי הורישם מהר ולא נתנם ביד יהושע:
ואלה הגוים אשר הניח יהוה לנסות בם את ישראל את כל אשר לא ידעו את כל מלחמות כנען:
רק בעבור דעת דעת בני ישראל ללמדם מלחמה רק אשר לפנים לא ידעום:
חמשת סרני פלשתים וכל הכנעני והצידני והחוי יושב הר הלבנון מהר בעל חרמון עד לבוא חמת:
והם היו לנסות את ישראל לדעת הישמעו את מצות יהוה אשר צוה את אבותם ביד משה:
ובני ישראל ישבו בתוך הכנעני החתי והאמרי והפרזי והחוי והיבוסי:
ויקחו את בנותיהם להם לנשים ואת בנותיהם יתנו לבניהם ויעבדו את אלהיהם:
ויעשו בני ישראל את הרע בעיני יהוה וישכחו את יהוה אלהיהם ויעבדו את הבעלים ואת האשרות:
ויחר אף יהוה בישראל וימכרם ביד כושן רשעתים מלך ארם נהרים ויעבדו בני ישראל את כושן רשעתים שמנה שנים:
ויזעקו בני ישראל אל יהוה ויקם יהוה מושיע לבני ישראל ויושיעם את עתניאל בן קנז אחי כלב הקטן ממנו:
ותהי עליו רוח יהוה וישפט את ישראל ויצא למלחמה ויתן יהוה בידו את כושן רשעתים מלך ארם ותעז ידו על כושן רשעתים:
ותשקט הארץ ארבעים שנה וימת עתניאל בן קנז:
ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויחזק יהוה את עגלון מלך מואב על ישראל יען אשר עשו את הרע בעיני יהוה:
ויאסף אליו את בני עמון ועמלק וילך ויך את ישראל ויירשו את עיר התמרים:
ויעבדו בני ישראל את עגלון מלך מואב שמנה עשרה שנה:
ויזעקו בני ישראל אל יהוה ויקם יהוה להם מושיע את אהוד בן גרא בן הימיני איש אטר יד ימינו ושלחו בני ישראל ביד מנחה לעגלון מלך מואב:
ויעש לו אהוד חרב ופיות שנים גמד אמתו ויחגר אותה מתחת לבגדו על ירך ימינו:
ויקרב אהוד ומנחה לעגלון מלך מואב והוא יושב בעלית המקרה אשר לו חדר לבדו:
ויגש אהוד ויאמר דבר אלהים לי אליך ויקם מעל הכסא:
וישלח אהוד את ידו השמאלית ויקח את החרב מעל ירך ימינו ויתקעה בבטנו:
וגם הנצב בא אחריו ויראו את דלתות העלית נעולות ויאמרו אך מסיך הוא את רגליו בחדר המקרה:
ויחילו עד בוש והנה אינם פתחים את דלתות העלית ויקחו את המפתח ויפתחו והנה אדונם נפל ארצה מת:
ואהוד נמלט בעת שהותם ויעבר על הפסילים וינצל שעירתה:
ויהי בבואו ויתקע בשופר בהר אפרים וירדו עמו בני ישראל מן ההר והוא לפניהם:
ויאמר אלהם רדפו אחרי כי נתן יהוה את אויביכם את מואב בידכם וירדו אחריו ויתפשו את מעברות הירדן למואב ולא הניחו איש לעבר:
ויכו את מואב בעת ההיא כעשרת אלפים איש כל שמן וכל איש חיל ולא נמלט איש:
ותכנע מואב ביום ההוא תחת יד ישראל ותשקט הארץ שמנים שנה:
ואחריו היה שמגר בן ענת ויך את פלשתים ששה מאות איש במלמד הבקר וגם הוא הושיע את ישראל:
ויוסיפו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ואהוד מת:
ויתם אותם ביד יבין מלך כנען אשר מלך בחצור וסיסרא שר צבאו והוא יושב בחרושת הגוים:
ויזעקו בני ישראל אל יהוה כי תשעים ברזל לו ועשרים שנה לחץ את בני ישראל בחזקה:
ודבורה אשת לפידות היא נביאה שפטה את ישראל בעת ההיא:
והיא יושבת תחת תמר דבורה בין הרמה ובין בית אל בהר אפרים ויעלו אליה בני ישראל למשפט:
ותשלח ותקרא לברק בן אבינעם ממקדש נפתלי ותאמר אליו הלא צוה יהוה אלהי ישראל לך ומשכת בהר תבור ולקחת עמך עשרת אלפים איש מבני נפתלי ומבני זבולן:
והמשכתי אליך אל נחל קישון את סיסרא שר צבא יבין ואת רכבו ואת המונו ונתתיו בידך:
ויאמר אליה ברק אם תלכי עמי והלכתי ואם לא תלכי עמי לא אלך:
ותאמר הלך אלך עמך אפס כי לא תהיה תפארתך על הדרך אשר אתה הולך כי ביד אשה ימכר יהוה את סיסרא ותקם דבורה ותלך עם ברק קדשה:
ויזעק ברק את זבולן ואת נפתלי קדשה ויעל ברגליו עשרת אלפים איש ותעל עמו דבורה:
וחבר הקיני נפרד מקין מבני חובב חתן משה ויט אהלה עד אלון בצענים אשר אצל קדש:
ויגידו לסיסרא כי עלה ברק בן אבינעם הר תבור:
ויזעק סיסרא את כל רכבו תשע מאות רכב ברזל ואת כל העם אשר אתו מחרושת הגוים אל נחל קישון:
ודבורה אמרה אל ברק קום כי זה היום אשר נתן יהוה את סיסרא בידך הלא יהוה יצא לפניך וירד ברק מהר תבור ועשרת אלפים איש אחריו:
ויהם יהוה את סיסרא ואת כל רכבו ואת כל המחנה לפי חרב לפני ברק וירד סיסרא מעל המרכבה וינס ברגליו:
וברק רדף אחרי הרכבות ואחרי המחנה עד חרושת הגוים ויפל כל מחנה סיסרא לפי חרב לא נשאר עד אחד:
וסיסרא נס ברגליו אל אהל יעל אשת חבר הקיני כי שלום בין יבין מלך חצור ובין בית חבר הקיני:
ותצא יעל לקראת סיסרא ותאמר אליו סור אדני סור אלי אל תירא ויסר אליה האהלה ותכסהו בשמיכה:
ויאמר אליה השקיני נא מעט מים כי צמאתי ותפתח את נאד החלב ותשקהו ותכסהו:
ויאמר אליה עמד פתח האהל והיה אם איש יבוא ושאלך ואמר היש פה איש ואמרת אין:
ותקח יעל אשת חבר את יתד האהל ותשם את המקבת בידה ותבא אליו בלאט ותתקע את היתד ברקתו ותצנח בארץ והוא נרדם ויעף וימת:
והנה ברק רדף את סיסרא ותצא יעל לקראתו ותאמר אליו לך ואראך את האיש אשר אתה מבקש ויבא אליה והנה סיסרא נפל מת והיתד ברקתו:
ויכנע אלהים ביום ההוא את יבין מלך כנען לפני בני ישראל:
ותלך יד בני ישראל הלוך וקשה על יבין מלך כנען עד הכרית את יבין מלך כנען:
ותשר דבורה וברק בן אבינעם ביום ההוא לאמר:
בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם ברכו יהוה:
שמעו מלכים האזינו רוזנים אנכי ליהוה אנכי אשירה אזמר ליהוה אלהי ישראל:
יהוה בצאתך משעיר בצעדך משדה אדום ארץ רעשה אף שמים נטפו אף עבים נטפו מים:
הרים נזלו מפני יהוה זה סיני מפני יהוה אלהי ישראל:
בימי שמגר בן ענת בימי יעל חדלו ארחות והולכי נתיבות ילכו ארחות עקלקלות:
חדלו פרזון בישראל חדלו עד שקמתי דבורה שקמתי אם בישראל:
בחרו אלהים חדשים אז לחם שער מגן אם יראה ורמח בארבעים אלף בישראל:
לבי לחוקקי ישראל המתנדבים בעם ברכו יהוה:
רכבי אתנות צחורות ישבי על מדין והלכי על דרך שיחו:
מקול מחצצים בין מקהלות שם יתנו צדקות יהוה צדקות פרזונו בישראל אז ירדו לשערים עם יהוה:
עורי עורי דבורה עורי עורי דברי שיר קום ברק ושבה שביך בן אבינעם:
אז ירד שריד לאדירים עם יהוה ירד לי בגבורים:
מאפרים שרשם בעמלק אחריך בנימין בעמיך מכיר ירדו מחקקים ומזבלון מושכים בשבט סופר:
ושרי יששכר עם דבורה וישכר כן ברק בעמק שלח ברגליו בפלגות ראובן גדלים חקרי לב:
למה ישבת בין שפתים לשמע שרקות עדרים פלגות ראובן גדלים חקרי לב:
גלעד בעבר הירדן שכן ודן למה יגור אניות יאשר לחוף ימים על מפרציו ישכון:
זבולן עם חרף נפשו למות ונפתלי על מרומי שדה:
באו מלכים נלחמו אז נלחמו מלכי כנען בתענך על מי מגדו בצע כסף לא לקחו:
מן שמים נלחמו הכוכבים ממסלותם נלחמו עם סיסרא:
נחל קישון גרפם נחל קדומים נחל קישון תדרכי נפשי עז:
אז הלמו עקבי סוס מדהרות מדהרות אבירו:
ארורו מרוז אמר מלאך יהוה ארור ארור יושביה כי לא באו לעזרת יהוה לעזרת יהוה בגבורים:
ברוכה מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תברך:
מים חלב נתנה בספל חמאה הקריבה:
ידה ליתד תשלחנה וימינה להלמות עמלים והלמה סיסרא מחקה ראשו ומחצה וחלפה רקתו:
בין רגליה כרע נפל שכב בין רגליה כרע נפל באשר כרע שם נפל שדוד:
בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא בעד האשנב אם סיסרא למה בושש רכבו לבוא למה אחרו פעמי מרכבותיו:
חכמות שריותיה תענה אף היא תשיב אמריה לה:
הלא ימצאו יחלקו שלל רחם רחמתים לראש גבר שלל צבעים לסיסרא שלל צבעים רקמה צבעים רקמה לצוארי שלל:
כן יאבדו כל אויביך יהוה ואהביו כצאת השמש בגבורתו:
ותשקט הארץ ארבעים שנה:
ויעשו בני ישראל הרע בעיני יהוה ויתנם יהוה ביד מדין שבע שנים:
ותעז יד מדין על ישראל מפני מדין עשו להם בני ישראל את המחלות אשר בהרים ואת המערות ואת המצודות:
והיה אם זרע ישראל ועלה מדין ועמלק ובני קדם ועלו עליו:
וחנו עליהם ושחתו את יבול הארץ עד בואך עזה ולא ישאירו מחיה בישראל וצאן ושור וחמור לא ישאירו להם:
כי הם ומקניהם יעלו ואהליהם יבאו כמו ארבה לרב והם ולגמליהם אין מספר ויבאו בארץ לשחתה:
וידל ישראל מאד ממדין ויזעקו בני ישראל אל יהוה:
ויהי כי זעקו בני ישראל אל יהוה על אודות מדין:
וישלח יהוה איש נביא אל בני ישראל ויאמר אלהם כה אמר יהוה אלהי ישראל אנכי העליתי אתכם מן מצרים והוצאתי אתכם מבית עבדים:
ואציל אתכם מיד מצרים ומיד כל לחציכם ואגרשם מפניכם ואתן לכם את ארצם:
ואמר אליכם אני יהוה אלהיכם לא תיראו את אלהי האמרי אשר אתם יושבים בארצו ולא שמעתם בקולי:
ויבא מלאך יהוה וישב תחת האלה אשר בעפרה אשר ליואש אבי העזרי וגדעון בנו חבט חטים בגת להניס מפני מדין:
וירא אליו מלאך יהוה ויאמר אליו יהוה עמך גבור החיל:
ויאמר אליו גדעון בי אדני ויש יהוה עמנו ולמה מצאתנו כל זאת ואיה כל נפלאתיו אשר ספרו לנו אבותינו לאמר הלא ממצרים העלנו יהוה ועתה נטשנו יהוה ויתננו בכף מדין:
ויפן אליו יהוה ויאמר לך בכחך זה והושעת את ישראל מכף מדין הלא שלחתיך:
ויאמר אליו בי אדני במה אושיע את ישראל הנה אלפי הדלה במנשה ואנכי הצעיר בבית אבי:
ויאמר אליו יהוה כי אהיה עמך והכית את מדין כאיש אחד:
ויאמר אליו אם נא מצאתי חן בעיניך ועשית לי אות שאתה מדבר עמי:
אל נא תמש מזה עד בואי אליך והוצאתי את מנחתי והנחתי לפניך ויאמר אנכי אשב עד שובך:
ויבא גדעון ויעש גדי עזים ואיפת קמח מצות הבשר שם בסל והמרק שם בפרור ויוצא אליו תחת האלה ויגש:
ויאמר אליו מלאך האלהים קח את הבשר ואת המצות והנח על הצור הזה ואת המרק שפך ויעש כן:
וישלח מלאך יהוה את קצה המטה אשר בידו ויגע בבשר ובמצות ותעל אש מן הצור ותאכל את הבשר ואת המצות ומלאך יהוה הלך מעיניו:
וירא גדעון כי מלאך יהוה הוא ויאמר גדעון אהה אדני יהוה כי על כן ראיתי מלאך יהוה פנים אל פנים:
ויאמר אליו יהוה שלום לך אל תירא לא תמות:
ויבן שם גדעון מזבח ליהוה ויקרא לו יהוה שלום עד היום הזה עודנו בעפרת האבי העזרי:
ויהי בלילה ההוא ויאמר אליו יהוה קח את פר השור לאביך ופר שור שני שבע שנים והרסת את מזבח הבעל אשר לאביך ואת האשרה אשר עליו תכרת:
ובנית מזבח ליהוה אלהיך על ראש המעוז הזה במערכה ולקחת את פר השור השני והעלית עולה בעצי האשרה אשר תכרת:
ויקח גדעון עשרה אנשים מעבדיו ויעש כאשר דבר יהוה אליו ויהי כי ירא את בית אביו ואת אנשי העיר מעשות יומם ויעש לילה:
וישכימו אנשי העיר בבקר והנה נתץ מזבח הבעל ואשרה אשר עליו כרותה ופר השור השני עלה על המזבח הנבנה:
ויאמרו איש אל רעהו מי עשה הדבר הזה ויבקשו וידרשו ויאמרו גדעון בן יואש עשה הדבר הזה:
ויאמרו אנשי העיר אל יואש הוצא את בנך וימת כי נתץ את מזבח הבעל וכי כרת את האשרה אשר עליו:
ויאמר יואש לכל הנצבים עליו התריבון אתם לבעל אם אתם תושיעון אתו כל הנלחם לו עד הבקר בטרם יומת אם אל הוא כי נתץ איש את מזבחו:
ויקרא ביום ההוא לגדעון ירובעל לאמר יריב בו הבעל כי נתץ את מזבחו:
וכל מדין ועמלק ובני קדם נאספו יחדו ויעברו וחנו בעמק יזרעאל:
ורוח יהוה לבשה את גדעון ויתקע בשופר ויזעק אביעזר אחריו:
ומלאכים שלח בכל מנשה ויזעק גם הוא אחריו ואשר ושבולן ונפתלי שלח לקראתם ויעלו לקראתם:
ויאמר גדעון אל האלהים אם מושיע אתה את ישראל בידי כאשר דברת:
הנה אנכי מניח גיזת הצמר בגרן אם טל יהיה על הגיזה לבדה ויבש על כל הארץ ואדע כי תושיע את ישראל בידי כאשר דברת:
ויהי כן וישכם ממחרת ויסחט את הגיזה ויצא טל מן הגיזה מלא הגביע מים:
ויאמר גדעון אל האלהים אל יחר אפך בי ואדברה אך פעם אחת אנסה נא אך פעם אחת בגיזה יהי נא לבדה חרבה ועל כל הארץ טל:
ויעש האלהים כן בלילה ההוא ותהי חרבה לבדה על הגיזה ועל כל הארץ טל היה:
וישכם ירובעל הוא גדעון וכל העם אשר אתו ויחנו על עין חרוד ומחנה מדין היה לו צפונה מגבעת המורה בעמק:
ויאמר יהוה אל גדעון רב העם אשר אתך מדי אתן את מדין בידם פן תתפאר עלי ישראל לאמר ידי הושיעה לי:
ועתה קרא נא באזני העם לאמר מי הירא ורך הלבב ישוב וצפר מהר הגלעד וישבו מן העם עשרים ושנים אלף ועשרת אלפים נשארו:
ויאמר יהוה אל גדעון עוד העם רבים הורד אותם אל המים ואצרף לך שם ואשר אמר אליך זה ילך אתך הוא ילך אתך וכל אשר אמר אליך זה לא ילך אתך הוא לא ילך:
ויורד את העם אל המים ויאמר יהוה אל גדעון כל אשר ילקק במלשנו את המים כאשר ילקק הכלב והעמדת לבדו וכל אשר יכרע על ברכיו לשתות:
ויהי מספר הלקקים ידם אל פיהם שלש מאות איש וכל יתר העם כרעו על ברכיהם לשתות מים:
ויאמר יהוה אל גדעון בשלש מאות האנשים הלקקים אושיע אתכם ואתן את מדין בידך וכל העם ילכו איש למקומו:
ויקחו צדה בידם ושופריהם ויתר איש ישראל שלח איש לאהליו ואת שלש מאות האנשים חזק ומחנה מדין היתה לו מתחת בעמק:
ויהי בלילה ההוא ויאמר יהוה אליו קום רד במחנה כי נתתיו בידך:
ואם ירא אתה לרדת רד אתה ופרה נערך אל המחנה:
ושמעת מה ידברון ואחר תחזקנה ידיך וירדת אתה במחנה:
וירד הוא ופרה נערו אל קצה החמושים אשר במחנה:
ומדין ועמלק וכל בני קדם נפלים בעמק כארבה לרב וגמליהם אין מספר כחול אשר על שפת הים לרב:
ויבא גדעון והנה מספר חלום לרעהו ויאמר הנה חלמתי חלום והנה מתקלה צלול לחם שעורים מתהפך במחנה מדין ויבא עד האהל ויכהו ויפל ויהפכהו לעלה ונפל האהל:
ויען רעהו ויאמר לא זאת כי אם חרב גדעון בן יואש איש ישראלי נתן האלהים במדין ובכל המחנה:
ויהי כשמע גדעון את ספר החלום ושברו וישתחו ויחזור אל מחנה ישראל ויאמר קומו כי נתן יהוה בידכם את מחנה מדין:
ויחלק שלש מאות האנשים שלשה ראשים ויתן שופרות ביד כל אחד מהם וכדי ריקם בתוך ולפידים בתוך הכדים:
ויאמר אלהם ראו אתי ועשו כן והנה אני בא בקצה המחנה והיה כאשר אעשה כן תעשו:
ותקעתי אני ומי אתי בשופר ותקעתם גם אתם בשופרות סביב לכל המחנה ואמרתם לגדעון ולמען יהוה:
ויבא גדעון ומאה האנשים אשר אתו בקצה המחנה בראשית האשמרת התיכונה אך העירו את השמרים ויתקעו בשופרות ויכתו את הכדים אשר בידם:
ותקענה שלש המחנות בשופרות ושברו הכדים ותחזקנה בשמאלם הלפידים בימינם לתקוע ויקראו עמדו תחתיו במחנה וירץ כל המחנה וירעו ויפוגו:
ויתקעו שלש מאות התקעים והשם יהוה את חרב איש ברעהו ובכל המחנה וינס המחנה עד בית השטה צרתה עד שפת אבל מחולה על טבת:
ויזעקו איש ישראל מנפתלי ומאשר ומכל מנשה וירדפו אחרי מדין:
ומלאכים שלח גדעון בכל הר אפרים לאמר רדו לקראת מדין ולכדו להם את המים עד בית ברה והירדן ויזעקו כל איש אפרים וילכדו את המים עד בית ברה והירדן:
ויתפשו את שני שרי מדין את עורב ואת זאב ויהרגו את עורב בצור עורב ואת זאב הרגו ביקב זאב ויהי רדפו את מדין וראש עורב וזאב הביאו אל גדעון מעבר לירדן:
ויאמרו אנשי אפרים אל גדעון מה הדבר הזה עשית לנו לבלתי קראתנו בלכתך להלחם במדין ויריבו אתו בחזקה:
ויאמר אלהם מה עתה עשיתי כמוכם הלא טוב עללות אפרים מבציר אביעזר:
בידכם נתן אלהים את שרי מדין את עורב ואת זאב ומה יכלתי עשות כמוכם אז רפתה רוחם מעליו בדברו את הדבר הזה:
ויבא גדעון הירדנה עברה הוא ושלש מאות האנשים אשר אתו עיפים ורדפים:
ויאמר לאנשי סכות תנו נא לחם לעם אשר ברגלי כי עיפים הם ואנכי רדף אחרי זבח וצלמנע מלכי מדין:
ויאמרו שרי סכות הכף צמנע ידיך עתה בידך ונתן לחם לצבאך:
ויאמר גדעון לכן בהתת יהוה את זבח ואת צלמנע בידי ודשתי את בשר אנשי סכות בחרצי המדבר ובשמרים:
ויעל משם אל פנואל וידבר אליהם כן ויענו אנשי פנואל כאשר ענו אנשי סכות:
ויאמר גם אל פנואל לאמר בשובי בשלום אתץ את המגדל הזה:
וזבח וצלמנע בקרקר והמחניהם אתם כחמשת עשר אלף כל הנשאר מכל מחנה בני קדם ומפלת מאה ועשרים אלף שלף חרב:
ויעל גדעון דרך יושבי האהלים מקדמת נבח ויגח:
ויך את המחנה והמחנה בטח:
וינס זבח וצלמנע וירדף אחריהם ויתפש את שני מלכי מדין את זבח ואת צלמנע ואת כל המחנה החריד:
ויהי כשוב גדעון מן המלחמה מעלות החרס:
ויתפש נער מאנשי סכות ויחקר אתו ויכתב אליו את שרי סכות ואת זקניה שבעים ושבעה איש:
ויבא אל אנשי סכות ויאמר הנה זבח וצלמנע אשר חרפתם אתי לאמר הכף צמנע ידיך עתה בידך ונתן לחם לאנשים עייפים אנחנו:
ויקח את זקני העיר וקוצי המדבר ובשמרים וידע בהם את אנשי סכות:
ומגדל פנואל נתץ ויהרג את אנשי העיר:
ויאמר אל זבח ואל צלמנע איפה הרגתם במתור אשר הרגתם את גדעון ואת אחי בן אמי:
ויאמר אכן כאשר כמוך כמוהם כאחד כבני המלך:
ויאמר קומו הרגום ויהרג אותם ויתן גדעון את יתר בנו בכורו לאמר קום הרג אותם ולא שלף הנער את חרבו כי ירא כי עודנו נער:
ויאמרו זבח וצלמנע קום אתה ופגע בנו כי כאיש גבורתו ויקם גדעון ויהרג את זבח ואת צלמנע ויקח את שהרנים אשר בצוארי גמליהם:
ויאמרו איש ישראל אל גדעון משל בנו גם אתה גם בנך גם בן בנך כי הושעתנו מיד מדין:
ויאמר אלהם גדעון לא אמשל אני בכם ולא ימשל בני בכם יהוה ימשל בכם:
ויאמר אלהם גדעון שאלה אחת אשאל מאתכם ותנו לי איש נזם שללו כי נזמי זהב היו לאיש הישמעאלים:
ויאמרו נתן נתן ויפרשו שמלה ויטל שם איש נזם שללו:
ומשקל הנזמים אשר שאל שבעת אלפים ושבע מאות זהב לבד מן השהרנים והעגילים והארגמן אשר על בגדי המלכים ולבד מן הרבדים אשר על צוארי גמליהם:
ויעש אתו גדעון אפוד ויצג אתו בעירו בעפרה ויזנו כל ישראל אחריו שם ויהי לגדעון ולביתו למוקש:
ויכנע מדין לפני בני ישראל ולא יספו עוד לשאת ראשם ותשקט הארץ ארבעים שנה בימי גדעון:
וילך ירובעל בן יואש וישב בביתו:
ויהי לגדעון שבעים בנים יוצאי ירך כי נשים רבות היו לו:
ופילגשו אשר לו בשכם גם היא ילדה לו בן ויקרא את שמו אבימלך:
וימת גדעון בן יואש בשיבה טובה ויקבר בקבר יואש אביו בעפרת האבי העזרי:
ויהי כמות גדעון וישובו בני ישראל וישנו את בעלי ברית לאלהים:
ולא זכרו בני ישראל את יהוה אלהיהם המציל אותם מכף כל אויביהם מסביב:
ולא עשו חסד עם בית ירובעל גדעון ככל הטובה אשר עשה עם ישראל:
וילך אבימלך בן ירובעל שכמה אל אחי אמו ויאמר אלהם ואל כל משפחת בית אבי אמו לאמר:
דברו נא באזני כל בעלי שכם המוטב לכם המשל בכם שבעים איש כל בני ירובעל אם המשל בכם איש אחד וזכרתם כי עצמכם ובשרכם אני:
וידברו אחי אמו עליו באזני כל בעלי שכם את כל הדברים האלה ויט לבבם אחרי אבימלך כי אמרו אחינו הוא:
ויתנו לו שבעים כסף מבית בעל ברית ויתר בהם אבימלך אנשים ריקים ופחזים ויאחרו אחריו:
ויבא אל בית אביו בעפרה ויהרגו את אחיו בני ירובעל שבעים איש על אבן אחת ויותר יותם בן קטן כי נחבא:
ויאספו כל בעלי שכם וכל בית מלו ויבאו וימליכו את אבימלך אלון מצבת אשר בשכם:
ויגידו ליותם וילך ויעמד בראש הר גריזים וישא קולו ויקרא ויאמר אלהם שמעו אלי בעלי שכם וישמע אליכם אלהים:
הלוך הלכו העצים למשוח עליהם מלך ויאמרו למלך אלינו:
ויאמרו העצים לזית מלכה בנו עלינו:
ויאמר אלהם הזית החדלתי את משמני אשר בי כבדו אלהים ואנשים והלכתי לנוע על העצים:
ויאמרו העצים לתאנה לכי את מלכי עלינו:
ויאמר אלהם התאנה החדלתי את מתקי ואת תנובתי הטובה והלכתי לנוע על העצים:
ויאמרו העצים לגפן לכי את מלכי עלינו:
ויאמר אלהם הגפן החדלתי את תירושי המשמח אלהים ואנשים והלכתי לנוע על העצים:
ויאמרו כל העצים לעטד לכה את מלכי עלינו:
ויאמר העטד אל העצים אם באמת אתם משחים אתי למלך עלכם באו חסו בצלי ואם אין תצא אש מן העטד ותאכל את ארזי הלבנון:
ועתה אם באמת ובתמים עשיתם כי המליכו את אבימלך ואם טוב עשיתם עם ירובעל ועם ביתו ואם כגמול ידיו עשיתם לו:
אשר נלחם אבי עליכם וישלך נפשו מנגד ויצל אתכם מיד מדין:
ואתם קמתם על בית אבי היום ותהרגו את בניו שבעים איש על אבן אחת ותמליכו את אבימלך בן אמתו על בעלי שכם כי אחיכם הוא:
ואם באמת ובתמים עשיתם עם ירובעל ועם ביתו היום שמחו באבימלך וישמח גם הוא בכם:
ואם אין תצא אש מאבימלך ותאכל את בעלי שכם ואת בית מלו ותצא אש מבעלי שכם ומבית מלו ותאכל את אבימלך:
וינס יותם ויברח ויבא בארה וישב שם מפני אבימלך אחיו:
וישר אבימלך על ישראל שלש שנים:
וישלח אלהים רוח רעה בין אבימלך ובין בעלי שכם ויבגדו בעלי שכם באבימלך:
לבוא חמס שבעים בני ירובעל ודמם לשום על אבימלך אחיהם אשר הרגם ועל בעלי שכם אשר חזקו את ידיו להרג את אחיו:
ויתנו לו בעלי שכם את כל אנשי המקום ארבים לו בראשי ההרים וישדדו את כל אשר יעברו בדרך על ידם ויגד לאבימלך:
ויבא געל בן עבד ואחיו ויעברו בשכם ויבטחו בו בעלי שכם:
ויצאו השדמה ויבצרו את כרמיהם ויבוסו ויעשו הלולים ויבאו בית אלהיהם ויאכלו וישתו ויקללו את אבימלך:
ויאמר געל בן עבד מי אבימלך ומי שכם כי נעבדנו הלא בן ירובעל וזבול פקידו את אנשי חמור אבי שכם ומדוע נעבדנו אנחנו:
ומי יתן את העם הזה בידי והסרתי את אבימלך ואמרה אל אבימלך הרבה צבאך וצא:
ויזבול שר העיר שמע את דברי געל בן עבד ויחר אפו:
וישלח מלאכים אל אבימלך בתרמה לאמר הנה געל בן עבד ואחיו באים בשכם והנם צרים את העיר עליך:
ועתה קום לילה אתה והעם אשר עמך וארבת בשדה:
והיה בבקר כזרח השמש תשכים ופשטת על העיר והנה הוא ועם אשר עמו יוצאים אליך ועשית לו כאשר תמצא ידך:
ויקם אבימלך וכל העם אשר עמו לילה וארבו על שכם ארבע ראשים:
ויצא געל בן עבד וישב פתח שער העיר ויקם אבימלך והעם אשר עמו מן המארב:
ויגעל ויאמר אל זבול הנה עם יורדים מראשי ההרים ויאמר אליו זבול את צל ההרים כאנשים אתה רואה:
ויסף עוד דבר געל ויאמר הנה עם יורדים מעם ארץ וראש אחד בא מדרך אלון מעונים:
ויאמר אליו זבול איה עתה פיך אשר תאמר מי אבימלך כי נעבדנו הלא זה העם מאסת נא ואצא נא בראשו ונלחמתה אתו:
ויצא געל לפני בעלי שכם וילחם באבימלך:
וירדפהו אבימלך וינס מפניו ויפלו חללים רבים עד פתח השער:
וישב אבימלך בארומה וגרש זבול את געל ואת אחיו מלשבת בשכם:
ויהי ממחרת ויצא העם השדה ויגידו לאבימלך:
ויקח את העם וישלשם ראשים וארב בשדה וירא והנה העם יוצא מן העיר ויקם עליהם ויכם:
ואבימלך ופלגת הראשים אשר עמו פשטו ויעמדו פתח שער העיר ושני הראשים פשטו על כל אשר בשדה ויכום:
ואבימלך נלחם בעיר כל היום ההוא וילכד את העיר ואת העם אשר בה הרג והעיר נתץ וישפך עליה מלח:
וישמעו כל בעלי מגדל שכם ויבאו אל מצודת בית אל ברית:
ויגד לאבימלך כי נקבצו כל בעלי מגדל שכם:
ויעל אבימלך הר צלמון הוא וכל העם אשר עמו ויקח אבימלך את הגרזנים בידו ויכרת שבט מן העצים וישאהו וישם על שכמו ויאמר אל העם אשר אתו מה ראיתם עשיתי מהר ועשו כמוני:
וגם כל העם כרתו איש שבטו וילכו אחרי אבימלך וישימו על המצודה ויצתו עליהם את המצודה באש וימותו גם כל אנשי מגדל שכם כאלף איש ואשה:
וילך אבימלך אל תבץ ויחן בתבץ ויתפשה:
ומגדל עז היה בתוך העיר וינסו שמה כל האנשים והנשים וכל בעלי העיר ויסגרו בעדם ויעלו על גג המגדל:
ויבא אבימלך עד המגדל וילחם בו ויגש עד פתח המגדל לשרפו באש:
ותשלך אשה פלח רכב אחד ותרץ את גלגלת אבימלך ותרע את רקתו:
ויקרא מהרה אל הנער נושא כליו ויאמר אליו שלף חרבך והמתני פן יאמרו לי אשה הרגתהו וימת:
וידקרהו נערו וימת:
וירא איש ישראל כי מת אבימלך וילכו איש למקומו:
וישב אלהים את רעת אבימלך אשר עשה לאביו להרג את שבעים אחיו:
ואת כל רעת אנשי שכם השיב אלהים בראשם ותבוא עליהם קללת יותם בן ירובעל:
ויזנח אחריו תולע בן פואה בן דודו איש יששכר והוא ישב בשמיר בהר אפרים:
וישפט את ישראל עשרים ושלש שנים וימת וישמיר:
ויקם אחריו יאיר הגלעדי וישפט את ישראל עשרים ושתים שנה:
ולו שלשים בנים רכבים על שלשים עירים ולהם שלשים ערים אשר יקראו להם חות יאיר עד היום הזה אשר בארץ הגלעד:
וימת יאיר ויקבר בקמון:
ויוספו בני ישראל לעשות הרע בעיני יהוה ויעבדו את הבעלים ואת העשתרות ואת אלהי ארם ואת אלהי צידון ואת אלהי מואב ואת אלהי בני עמון ואת אלהי פלשתים ויעזבו את יהוה ולא עבדו אתו:
ויחר אף יהוה בישראל וימכרם ביד פלשתים וביד בני עמון:
ותרעצנה ותרצצנה את בני ישראל בשנה ההיא שמנה עשרה שנה את כל בני ישראל אשר בעבר הירדן בארץ האמרי אשר בגלעד:
ויעברו בני עמון את הירדן להלחם גם ביהודה ובבנימין ובבית אפרים ותצר לישראל מאד:
ויזעקו בני ישראל אל יהוה לאמר חטאנו לך כי עזבנו את אלהינו ונעבד הבעלים:
ויאמר יהוה אל בני ישראל הלא מן מצרים ומן האמרי ומבני עמון ומפלשתים:
וצידונים ועמלק ומעון לחצו אתכם ותצעקו אלי ואושיע מידכם:
ואתם עזבתם אותי ותעבדו אלהים אחרים לכן לא אוסיף להושיע אתכם:
לכו וזעקו אל האלהים אשר בחרתם בהם הם יושיעו לכם בעת צרתכם:
ויאמרו בני ישראל אל יהוה חטאנו עשה אתה לנו ככל הטוב בעיניך רק הצילנו נא היום הזה:
ויסירו את אלהי הנכר מקרבם ויעבדו את יהוה ותקצר נפשו בעמל ישראל:
ויצעקו בני עמון ויחנו בגלעד ויאספו בני ישראל ויחנו במצפה:
ויאמרו העם שרי גלעד איש אל רעהו מי האיש אשר יחל להלחם בבני עמון יהיה לראש לכל יושבי גלעד:
ויפתח הגלעדי היה גבור חיל והוא בן אשה זונה וילד גלעד את יפתח:
ותלד אשת גלעד לו בנים ויגדלו בני האשה ויגרשו את יפתח ויאמרו לו לא תנחל בבית אבינו כי בן אשה אחרת אתה:
וינס יפתח מפני אחיו וישב בארץ טוב ויתקבצו אל יפתח אנשים ריקים ויצאו עמו:
ויהי מימים ובני עמון נלחמו בישראל:
ויהי כאשר נלחמו בני עמון בישראל וילכו זקני גלעד לקחת את יפתח מארץ טוב:
ויאמרו ליפתח לכה והיה לנו לקצין ונלחמה בבני עמון:
ויאמר יפתח אל זקני גלעד הלא אתם שנאתם אותי ותגרשוני מבית אבי ומדוע באתם אלי עתה כאשר צר לכם:
ויאמרו זקני גלעד אל יפתח לכן עתה שבנו אליך והלכת עמנו ונלחמת בבני עמון והיית לנו לראש לכל יושבי גלעד:
ויאמר יפתח אל זקני גלעד אם משיבים אתם אותי להלחם בבני עמון ונתנם יהוה לפני אני אהיה לראשכם:
ויאמרו זקני גלעד אל יפתח יהוה יהיה שמע בינתינו אם לא כדברך כן נעשה:
וילך יפתח עם זקני גלעד וישימו העם אותו עליהם לראש ולקצינים וידבר יפתח את כל דבריו לפני יהוה במצפה:
וישלח יפתח מלאכים אל מלך בני עמון לאמר מה לי ולך כי באת אלי להלחם בארצי:
ויאמר מלך בני עמון אל מלאכי יפתח כי לקח ישראל את ארצי בעלתו ממצרים מארנון ועד היבק ועד הירדן ועתה השיבה אתם בשלום:
וישב יפתח עוד מ

(פ"ק ע)

יְהוָה יַהְדִּיהָ
יְהוָה יַהְדִּיהָ

[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [

ואי לא אמרת הכי מאי שנא יום טוב שחל להיות אחר השבת
שיאכל בלילי יום טוב ראשון ויום טוב שני ויום טוב שלישי
ויום טוב רביעי ויום טוב חמישי ויום טוב ששי ויום טוב
שבת ויום טוב ראשון ויום טוב שני ויום טוב שלישי ויום
טוב רביעי ויום טוב חמישי ויום טוב ששי ויום טוב שבת
ויום טוב ראשון ויום טוב שני ויום טוב שלישי ויום טוב
רביעי ויום טוב חמישי ויום טוב ששי ויום טוב שבת ויום
טוב ראשון ויום טוב שני ויום טוב שלישי ויום טוב רביעי
ויום טוב חמישי ויום טוב ששי ויום טוב שבת ויום טוב
ראשון ויום טוב שני ויום טוב שלישי ויום טוב רביעי ויום
טוב חמישי ויום טוב ששי ויום טוב שבת ויום טוב ראשון
ויום טוב שני ויום טוב שלישי ויום טוב רביעי ויום טוב
חמישי ויום טוב ששי ויום טוב שבת ויום טוב ראשון ויום
טוב שני ויום טוב שלישי ויום טוב רביעי ויום טוב חמישי
ויום טוב ששי ויום טוב שבת ויום טוב ראשון ויום טוב
שני ויום טוב שלישי ויום טוב רביעי ויום טוב חמישי ויום
טוב ששי ויום טוב שבת ויום טוב ראשון ויום טוב שני
ויום טוב שלישי ויום טוב רביעי ויום טוב חמישי ויום טוב
ששי ויום טוב שבת ויום טוב ראשון ויום טוב שני ויום
טוב שלישי ויום טוב רביעי ויום טוב חמישי ויום טוב ששי
ויום טוב שבת ויום טוב ראשון ויום טוב שני ויום טוב
שלישי ויום טוב רביעי ויום טוב חמישי ויום טוב ששי ויום
טוב שבת וי

ב	ו	א	ג	
ד	ה	ט	ח	
ז	ט	ה	ד	
ח	ג	א	ב	

ב	ו	א	ג	
ד	ה	ט	ח	
ז	ט	ה	ד	
ח	ג	א	ב	

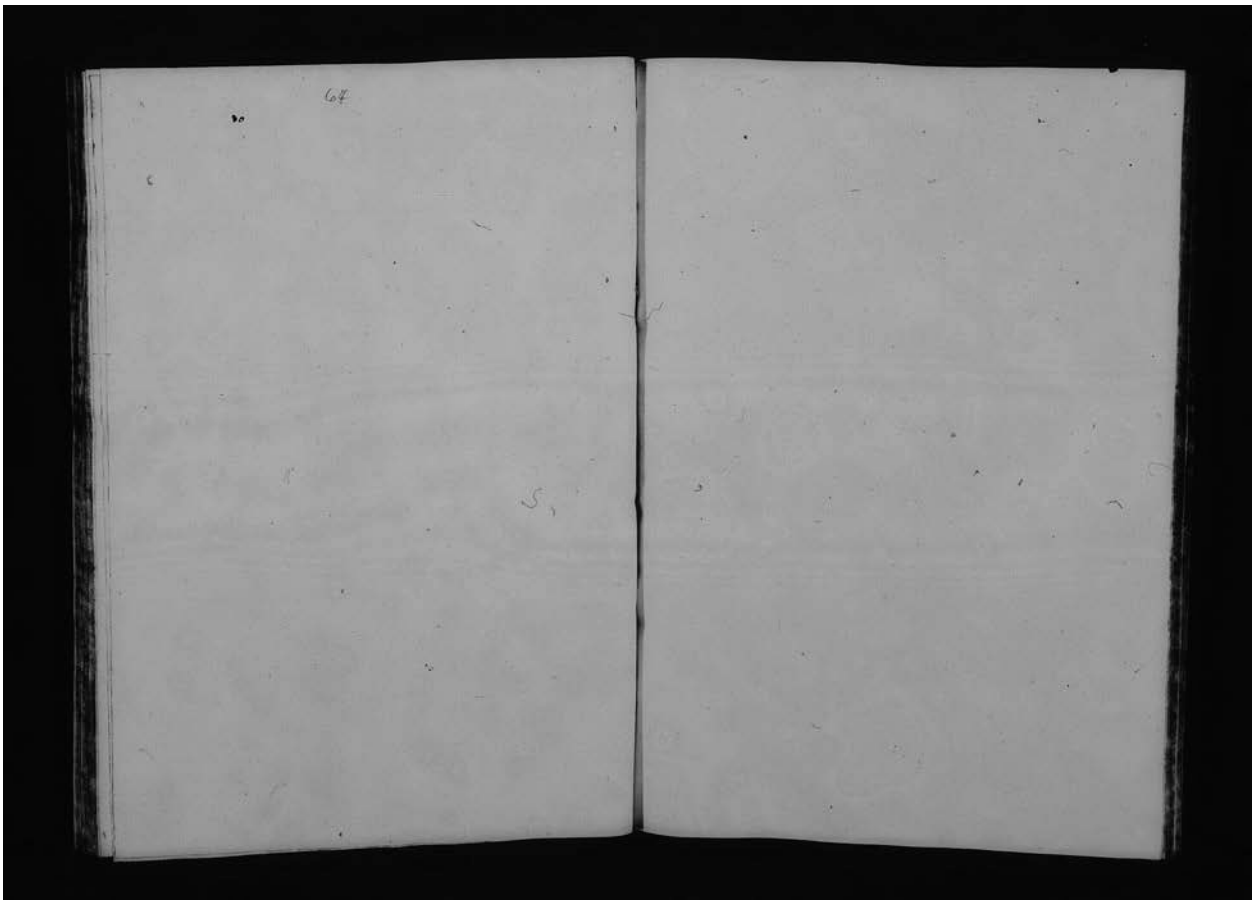

ומתני'

[illegible] לא יעשה כן אלא יתן לו מה שנתחייב לו ואם לאו הרי זה כמי שלא נתן לו כלום. ואם מת הבן קודם שנתן לו אביו כלום הרי זה כמי שמת ולא הניח כלום, ואם מת אחד מן האחים קודם שנתן לו אביו כלום הרי זה כמי שמת ולא הניח כלום.

סט לב מצפה

ואם לא יכתוב לו כן אלא יאמר לו הרי את מותרת לכל אדם אינו כלום ואפילו אמר לו בפני שנים אינו כלום שמא לא שמעו אלא שהוא מדבר עמה ואפילו אמר לה בפני שנים הרי את מותרת לכל אדם ואחר כך אמר לה בפני אחרים הרי את מותרת לי

ואמרו אין לנו אלא מה שכתוב בתורה. ואומרים להן אין אנו יודעים אלא מה שלמדנו מפי חכמינו שקבלו מפי הנביאים ונביאים מפי משה שקבלו מפי הגבורה. ואם אין אתם מודים בדברי חכמים שיהיו מצות שלהם מצות שקבלו מפי הנביאים ומפי משה מפי הגבורה אין אנו מודים בדברי נביאים שיהיו מצות שלהם מצות שקבלו מפי משה מפי הגבורה. ואין אנו מודים בדברי משה שיהיו מצות שלו מצות שקבלו מפי הגבורה. ואין אנו מודים בדברי הגבורה שיהיו מצות שלה

ספרי דברים פרשת ראה

ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה ברכה אם תשמעו וקללה אם לא תשמעו וגו' ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה ברכה אם

ואי לא ליכא למימר דלא אמר רבי יוחנן אלא בשלא נתן לה כתובה אבל נתן לה כתובה אפילו לא נשאה

ב

ואם תאמר שלכן נקרא שמו יעקב שהוא עקב את אחיו שיצא ראשון לאויר העולם שנאמר ואחרי כן יצא אחיו ויד אוחזת בעקב עשו לכן קרא שמו יעקב הנה כבר נתבאר שלא נקרא שמו יעקב אלא מפני שנולד אחרי עשו ולא מפני שעקב את אחיו ומנין לנו שלא נקרא שמו יעקב מפני שעקב את אחיו שהרי הוא עצמו אמר ויקרא שמו יעקב כשנולד ולא אמר כן כשעקב את אחיו ואם תאמר שהוא עצמו אמר כן שנאמר הכי קרא שמו יעקב ועכשיו פעמים שעקבני זה פעמים שעקבני זה

ב"ה

שאלה

ראובן שהיה לו שני בנים ומת ראובן ונשאר שמעון בנו ונשאר לו בן בן ושמו לוי ומת שמעון ונשאר לו בן ושמו יהודה ומת לוי ונשאר לו בן ושמו יעקב ומת יהודה ונשאר לו בן ושמו יוסף ומת יעקב ונשאר לו בן ושמו יצחק ומת יוסף ונשאר לו בן ושמו יעקב ומת יצחק

ואם אמר לו אל תשתה יין ואל תאכל בשר ואל תגלח ואל תטמא למתים ואל תצא מן הגפן מחצלת ועד גרעין אינו חייב עד שיאמר לו בפני שנים ויתרה עליהם אחד ויעידו שהתרו בו ויעידו שראוהו שאכל כזית בכדי אכילת פרס ואם אכל כזית פחות מכדי אכילת פרס אינו חייב עד שיאכל כזית בכדי אכילת פרס ואם אכל כזית בכדי אכילת פרס ולא אכל כזית ב

ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא. ואמר ר'
יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא. ואמר ר'
יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא. ואמר ר'
יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא. ואמר ר'
יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא.

ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא. ואמר ר'
יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא. ואמר ר'
יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא. ואמר ר'
יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא אומר אף על פי שאמרו
לא נאמרו אלא בשעת הדחק אבל בשעת הרחק אפילו
בשעת הדחק לא. ואמר ר' יוחנן משום ר' יוסי בן זמרא
אומר אף על פי שאמרו לא נאמרו אלא בשעת הדחק
אבל בשעת הרחק אפילו בשעת הדחק לא.

ב

ג

ד

ה

ומלכותם ושרי שלמעלה ושרי שלמטה ושרי הכוכבים ושרי הרוחות ושרי הגשמים ושרי הברקים ושרי הרעמים ושרי הקולות ושרי הזעות ושרי הסערות ושרי השלגים ושרי הברדים ושרי הכנפים ושרי הגלגלים ושרי הרקיעים ושרי הגבורות ושרי הפלאות ושרי הנוראות ושרי הקדושות ושרי הטהרות ושרי הרחמים ושרי התחנונים ושרי הבקשות ושרי הנשמות ושרי הרוחות ושרי הנפשות ושרי הגופות ושרי הצורות ושרי הדמיונות ושרי הכתבים ושרי הספרים ושרי הלוחות ושרי העטים ושרי הדיו ושרי הנייר ושרי הקולמוסים ושרי הסופרים ושרי הלומדים ושרי המלמדים ושרי התלמידים ושרי הרבנים ושרי הדיינים ושרי השוטרים ושרי השופטים ושרי הכהנים ושרי הלויים ושרי הישראלים ושרי הגרים ושרי העבדים ושרי השפחות ושרי הבנים ושרי הבנות ושרי הנכדים ושרי הנכדות ושרי הזקנים ושרי הזקנות ושרי הילדים ושרי הילדות ושרי התינוקות ושרי העוברים ושרי הנפלים ושרי הנשים ושרי הבתולות ושרי האלמנות ושרי הגרושות ושרי הפנויות ושרי הנדות ושרי הזבות ושרי המצורעות ושרי המתים ושרי הקברים ושרי המצבות ושרי הנרות ושרי הפתילות ושרי השמן ושרי הבית ושרי החצר ושרי הגג ושרי הכותל ושרי הדלת ושרי המנעול ושרי המפתח ושרי הכלים ושרי הקערות ושרי הכוסות ושרי הקנקנים ושרי הסכינים ושרי המזלגות ושרי הכפות ושרי הכוסות ושרי הצלחות

ולא יהיה לו שום ספק בזה שהוא מן התורה ואין לו לחוש לדברי הרמב"ם ז"ל שכתב שאין לו לברך אלא אם כן יודע בו שהוא מן התורה שהרי הרבה מן הגאונים ז"ל כתבו שיש לברך אפילו אם אינו יודע בו שהוא מן התורה אלא שיש לו ספק בדבר ואין לו לחוש לספק זה שהרי הוא ספק ספיקא שאפשר שלא היה מעולם ואפשר שהיה ונשתכח ואפילו היה אפשר שהיה ונשכח אפשר שלא נשכח אלא בזמן שהיו ישראל רחוקים מן התורה ולא היו עוסקים בה אבל בזמן שהיו ישראל קרובים לתורה ועוסקים בה אפשר שלא נשכח כלל ואפילו נשכח בזמן שהיו רחוקים מן התורה אפשר שנשכח מקצת ולא כולו ואפשר שנשכח מקצת מקום ולא מכל המקומות ואפשר שנשכח מקצת ימות השנה ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת שנים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת דורות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת אנשים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת ספרים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת פרשיות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת הלכות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת דברים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת ענינים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת פרטים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת כללים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת יסודות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת עיקרים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת שרשים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת ראשים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת אותיות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת נקודות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת טעמים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת תגים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת קוצים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת רמזים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת סודות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת שמות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת מלאכים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת כוכבים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת מזלות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת גלגלים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת שמים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת ארצות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת ימים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת נהרות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת הרים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת גבעות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת עמקים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת מדברות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת יערות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת פרדסים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת גנות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת פרחים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת עשבים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת אילנות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת פירות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת זרעים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת בעלי חיים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת עופות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת דגים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת חרקים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת רמשים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת זוחלים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת מינים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת סוגים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת אישים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת נשים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת ילדים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת זקנים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת חולים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת בריאים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת עניים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת עשירים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת חכמים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת טפשים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת צדיקים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת רשעים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת בינונים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת אמצעיים ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת קצוות ולא כולן ואפשר שנשכח מקצת אמצעיות

ואם נפש כי תחטא ושמעה קול אלה והוא עד או ראה או ידע אם לא יגיד ונשא עונו: או נפש כי תגע בכל דבר טמא או בנבלת חיה טמאה או בנבלת בהמה טמאה או בנבלת שרץ טמא ונעלם ממנו והוא טמא ואשם: או כי יגע בטמאת אדם לכל טמאתו אשר יטמא בה ונעלם ממנו ושמע ואשם: או נפש כי תשבע לבטא בשפתים להרע או להיטיב לכל אשר יבטא האדם בשבעה ונעלם ממנו ושמע ואשם לאחת מאלה: והיה כי יאשם לאחת מאלה והתודה אשר חטא עליה: והביא את אשמו ליהוה על חטאתו אשר חטא נקבה מן הצאן כשבה או שעירת עזים לחטאת וכפר עליו הכהן מחטאתו: ואם לא תגיע ידו די שה והביא את אשמו אשר חטא שתי תרים או שני בני יונה ליהוה אחד לחטאת ואחד לעלה: והביא אתם אל הכהן והקריב את אשר לחטאת ראשונה ומלק את מראשו ממול עורפו ולא יבדיל: והזה מדם החטאת על קיר המזבח והנשאר בדם ימצה אל יסוד המזבח חטאת הוא: ואת השני יעשה עלה כמשפט ויכפר עליו הכהן מחטאתו אשר חטא ונסלח לו: ואם לא תשיג ידו לשתי תרים או לשני בני יונה והביא את קרבנו אשר חטא עשירית האיפה סלת לחטאת לא ישים עליה שמן ולא יתן עליה לבנה כי חטאת הוא: והביאה אל הכהן וקמץ הכהן מלא קמצו את אזכרתה והקטיר הכהן המזבחה על אשי יהוה חטאת הוא: וכפר עליו הכהן על חטאתו אשר חטא מאחת מאלה והיתה לכהן כמנחה: ונפש כי תמעל מעל ושגגה חטאה ליהוה והקריב אל יהוה איל תמים מן הצאן בערכך כסף בשקלי קדש לחטאת: את אשר חטא מן הקדש ישלם ואת חמשתיו יסף עליו ונתן אתו לכהן והכהן יכפר עליו באיל האשם ונסלח לו: ואם נפש כי תחטא ועשתה אחת מכל מצות יהוה אשר לא תעשינה ולא ידע ואשם ונשא עונו: והביא איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן והכהן יכפר עליו על שגגתו אשר שגג והוא לא ידע ונסלח לו: אשם הוא אשם אשם ליהוה: וידבר יהוה אל משה לאמר: נפש כי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכחש בעמיתו בפקדון או בתשומת יד או בגזל או עשק את עמיתו: או מצא אבדה וכחש בה ונשבע על שקר על אחת מכל אשר יעשה האדם לחטא בהנה: והיה כי יחטא ואשם והשיב את הגזלה אשר גזל או את העשק אשר עשק או את הפקדון אשר הפקד אתו או את האבדה אשר מצא: או מכל אשר ישבע עליו לשקר ושלם אתו בראשו וחמשתיו יסף עליו לאשר הוא לו יתננו ביום אשמתו: והביא את אשמו ליהוה איל תמים מן הצאן בערכך לאשם אל הכהן: וכפר עליו הכהן לפני יהוה ונסלח לו על אחת מכל אשמתו אשר יעשה לאשמה בה: וידבר יהוה אל משה לאמר: צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: והלבש הכהן מדו בד ומכנסי בד ילבש על בשרו והרים את הדשן אשר תאכל האש את העלה על המזבח ושמו אצל המזבח: ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור: והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה והבעיר עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערך עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים: אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה: וזאת תורת המנחה הקרב אתה בני אהרן לפני יהוה אל פני המזבח: והרים ממנו בקמצו מסלת המנחה ומשמנה ואת כל הלבונה אשר על המנחה והקטיר המזבחה ריח ניחחו אזכרתה ליהוה: והנותרת ממנה יאכל אהרן ובניו מצות תאכל במקום קדש בחצר אהל מועד יאכלוה: לא תאפה חמץ חלקם נתתי אתה מאשי קדש הוא כחטאת וכאשם: כל זכר בבני אהרן יאכלנה חק עולם לדרתיכם מאשי יהוה כל אשר יגע בהם יקדש: וידבר יהוה אל משה לאמר: זאת קרבן אהרן ובניו אשר יקריבו ליהוה ביום המשח אתו עשרון הסלת מנחה תמיד מחציו בבקר ומחציו בערב: על מחבת בשמן משרה תעשה מרבכת תביא מפתי מנחת בצעי ריח ניחח ליהוה: והכהן המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה חק עולם ליהוה כליל תקטר: וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל: וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל אהרן ואל בניו לאמר זאת תורת החטאת במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת לפני יהוה קדש קדשים הוא: הכהן המחטא אתה יאכלנה במקום קדש תאכל בחצר אהל מועד: כל אשר יגע בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה על הבגד עליו תכבס את אשר חטא עליו במקום קדש תכבס: וכלי חרש אשר בשל בו תשבר ואם בכלי נחשת בשל ומרק ושטף במים: כל זכר בכהנים יאכל אתה קדש קדשים הוא: וכל חטאת אשר יובא מדמה לכפר בקדש לא תאכל באש תשרף: וזאת תורת האשם קדש קדשים הוא: במקום אשר תשחט העלה תשחט האשם את דמו יזרק על המזבח סביב: ואת כל חלבו יקריב ממנו את האליה ואת החלב המכסה את הקרב: ואת שתי הכליות ואת החלב אשר עליהן אשר על הכסלים ואת היתרת על הכבד על הכליות יסירנה: והקטיר אתם הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא: כל זכר בכהנים יאכלנו במקום קדש יאכל קדש קדשים הוא: כחטאת כאשם תורה אחת להם הכהן המכפר בו יהיה לו: והכהן המקריב את עלת איש עור העלה אשר הקריב לכהן לו יהיה: וכל מנחה אשר תאפה בתנור וכל נעשה במרחשת ועל מחבת לכהן המקריב אתה לו תהיה: ומנחה בלולה בשמן וחרבה לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו: וזאת תורת זבח השלמים אשר יקריב ליהוה: על תודה יקריב על זבח התודה חלות מצות בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן וסלת מרבכת חלת בלולת בשמן: על חלת לחם חמץ יקריב קרבנו על זבח תודת שלמיו: ויקריב ממנו אחד מכל קרבן תרומה ליהוה לכהן הזרק את דם השלמים לו יהיה: ובשר זבח תודתו ביום הקרבו יאכל לא יניח ממנו עד בקר: ואם נדר או נדבה זבח קרבנו ביום הקריבו את זבחו יאכל וממחרת והנותר ממנו יאכל: ואם באכל יאכל מבשר זבח שלמיו ביום השלישי לא ירצה המקריב לו לא יחשב פגול יהיה והנפש האכלת ממנו עונה תשא: והבשר אשר יגע בכל טמא לא יאכל באש ישרף והבשר כל טהור יאכל בשר: והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר ליהוה וטמאתו עליו ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: ונפש כי תגע בכל טמא בטמאת אדם או בבהמה טמאה או בכל שקץ טמא ואכל מבשר זבח השלמים אשר ליהוה ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר נפש כי תאכל כל חלב משור כשב ועז: וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה ואכל לא תאכלוהו: כי כל אכל חלב מן הבהמה אשר יקריב ממנו אשה ליהוה ונכרתה הנפש האכלת מעמיה: כל דם לא תאכלו בכל מושבתיכם לעוף ולבהמה: כל נפש אשר תאכל כל דם ונכרתה הנפש ההוא מעמיה: וידבר יהוה אל משה לאמר: דבר אל בני ישראל לאמר המקריב את זבח שלמיו יביא את קרבנו ליהוה מזבח שלמיו: ידיו תביאנה את אשי יהוה את חלב על החזה יביאנו את החזה להניף אתו תנופה לפני יהוה: והקטיר הכהן את החלב המזבחה והיה החזה לאהרן ולבניו: ואת שוק הימין תתנו תרומה לכהן מזבחי שלמיכם: המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה: כי את חזה התנופה ואת שוק התרומה לקחתי מאת בני ישראל מזבחי שלמיהם ואתנה אתם לאהרן הכהן ולבניו לחק עולם מאת בני ישראל: זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי יהוה ביום המשח אתם: אשר צוה יהוה את בני ישראל ביום משחו אתם חק עולם לדרתם: זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלואים ולזבח השלמים: אשר צוה יהוה את משה בהר סיני ביום צותו את בני ישראל להקריב את קרבנם ליהוה במדבר סיני: וידבר יהוה אל משה לאמר: קח את אהרן ואת בניו אתו ואת הבגדים ואת שמן המשחה ואת פר החטאת ואת שני האילים ואת סל המצות: ואת כל העדה הקהל אל פתח אהל מועד: ויעש משה כאשר צוה יהוה אתו ותקהל העדה אל פתח אהל מועד: ויאמר משה אל העדה זה הדבר אשר צוה יהוה לעשות: ויקרב משה את אהרן ואת בניו וירחץ אתם במים: ויתן עליו את הכתנת ויחגר אתו באבנט וילבש אתו את המעיל ויתן עליו את האפד ויחגר אתו בחשב האפד ויאפד לו בו: וישם עליו את החשן ויתן אל החשן את האורים ואת התמים: וישם את המצנפת על ראשו וישם על המצנפת אל מול פניו את ציץ הזהב נזר הקדש כאשר צוה יהוה את משה: ויקח משה את שמן המשחה וימשח את המשכן ואת כל אשר בו ויקדש אתם: ויזה ממנו על המזבח שבע פעמים וימשח את המזבח ואת כל כליו ואת הכיור ואת כנו לקדשם: ויצק משמן המשחה על ראש אהרן וימשח אתו לקדשו: ויקרב משה את בני אהרן וילבשם כתנת ויחגר אתם אבנט ויחבש להם מגבעת כאשר צוה יהוה את משה: ויגש את פר החטאת ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש פר החטאת: וישחט ויקח משה את הדם ויתן על קרנות המזבח סביב באצבעו ויחטא את המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח ויקדשהו לכפר עליו: ויקח את החלב ואת האליה ואת כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכליות ואת חלבהן ויקטר משה המזבחה: ואת הפר ואת עורו ואת בשרו ואת פרשו שרף באש מחוץ למחנה כאשר צוה יהוה את משה: ויגש את האיל עלה ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל: וישחט ויזרק משה את הדם על המזבח סביב: ואת האיל נתח לנתחיו ויקטר משה את הראש ואת הנתחים ואת הפדר: ואת הקרב ואת הכרעים רחץ במים וקטר משה את כל האיל המזבחה עלה הוא לריח ניחח אשה ליהוה כאשר צוה יהוה את משה: ויגש את האיל השני איל המלואים ויסמכו אהרן ובניו את ידיהם על ראש האיל: וישחט ויקח משה מדמו ויתן על תנוך אזן אהרן הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית ויגש את בני אהרן ויתן משה מן הדם על תנוך אזנם הימנית ועל בהן ידם הימנית ועל בהן רגלם הימנית ויזרק משה את הדם על המזבח סביב: ויקח את החלב ואת האליה ואת כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד ואת שתי הכליות ואת חלבהן ואת שוק הימין: ומסל המצות אשר לפני יהוה לקח חלת מצה אחת וחלת לחם שמן אחת ורקיק אחד ויתן על החלבים ועל שוק הימין: וישם הכל על כפי אהרן ועל כפות בניו וינף אתם תנופה לפני יהוה: ויקח אתם משה מעל כפותם ויקטר המזבחה על העלה מלואים הוא לריח ניחח אשה ליהוה: ויקח משה את החזה וינפהו תנופה לפני יהוה מאיל המלואים לו היתה למנה כאשר צוה יהוה את משה: ויקח משה משמן המשחה ומן הדם אשר על המזבח והזה על אהרן על בגדיו ועל בניו ועל בגדי בניו אתו ואת בגדיו ואת בניו ואת בגדי בניו אתו: ויאמר משה אל אהרן ואל בניו בשלו את הבשר פתח אהל מועד ושם אתו שם ואכלתם אתו ואת הלחם אשר בסל המלואים כאשר צויתי לאמר אהרן ובניו יאכלוהו: והנותר בבשר ובלחם באש תשרפו: ומפתח אהל מועד תצאו שבעת ימים עד יום מלאת ימי מלואיכם כי שבעת ימים ימלא את ידכם: כאשר עשה ביום הזה צוה יהוה לעשות לכפר עליכם: ופתח אהל מועד תשבו יומם ולילה שבעת ימים ושמרתם את משמרת יהוה ולא תמותו כי כן צויתי: ויעשו אהרן ובניו את כל הדברים אשר צוה יהוה ביד משה: ויהי ביום השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולזקני ישראל: ויאמר אל אהרן קח לך עגל בן בקר לחטאת ואיל לעלה תמימים והקרב לפני יהוה: ואל בני ישראל תדבר לאמר קחו שעיר עזים לחטאת ועגל וכבש בני שנה תמימים לעלה: ושור ואיל לזבח שלמים לזבח לפני יהוה ומנחה בלולה בשמן כי היום יהוה נראה אליכם: ויקחו את אשר צוה משה אל פני אהל מועד ויקרבו כל העדה ויעמדו לפני יהוה: ויאמר משה זה הדבר אשר צוה יהוה תעשו ויראה אליכם כבוד יהוה: ויאמר משה אל אהרן קרב אל המזבח ועשה את חטאתך ואת עלתך וכפר בעדך ובעד העם ועשה את קרבן העם וכפר בעדם כאשר צוה יהוה: ויקרב אהרן אל המזבח וישחט את עגל החטאת אשר לו: ויקרבו בני אהרן את הדם אליו ויטבל אצבעו בדם ויתן על קרנות המזבח ואת הדם יצק אל יסוד המזבח: ואת החלב ואת הכליות ואת יתרת מן הכבד מן החטאת הקטיר המזבחה כאשר צוה יהוה את משה: ואת הבשר ואת העור שרף באש מחוץ למחנה: ויזבח את זבח העם ויקרב בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב: ואת החלבים מן השור ומן האיל הקטרת על הכבד: ויקטירו את החלבים על הכתפות ויקטר את החלבים המזבחה: ואת הכתפות ואת שוק הימין הניף אהרן תנופה לפני יהוה כאשר צוה משה: ויקרב את קרבן העם ויקח את שעיר החטאת אשר לעם וישחטהו ויחטאהו כראשונה: ויקרב את העלה ויעשה כמשפט: ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה ויקטר המזבחה מלבד עלת הבקר: וישחט את השור ואת האיל זבח השלמים אשר לעם ויגישו בני אהרן אליו את הדם ויזרקהו על המזבח סביב: ואת החלבים מן השור ומן האיל האליה והמכסה והכליות ויתרת

ואין לו שום מקור בתורה ואינו אלא מנהג בעלמא ומנהג אין בטל תורה ואין לו שום כח לבטל דבר שבתורה ואפילו אם נאמר שהוא מנהג שנתקבל מאבותינו הקדושים ז"ל שהיו אנשי מעשה ואנשי אמת ואנשי קבלה ואנשי רוח הקודש ואנשי מופתים ואנשי מעשים נוראים ואנשי חסד ואנשי תורה ואנשי יראה ואנשי אלקים חיים ואנשי שלום ואנשי צדקה ואנשי תפלה ואנשי תחנונים ואנשי בקשה ואנשי רחמים ואנשי תשובה ואנשי תמימות ואנשי פרישות ואנשי ענוה ואנשי שפלות ואנשי נקיות ואנשי טהרה ואנשי קדושה ואנשי ישרות ואנשי אמונה ואנשי נאמנות ואנשי שמחה ואנשי נחת רוח ואנשי אהבה ואנשי אחוה ואנשי רעות ואנשי שלום ואנשי שלמות ואנשי שלוה ואנשי שלוה ואנשי שלוה

ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם אין שומעין להם שמא אחר שלוה הלך ופרעו ואין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם שומעין להם שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים

ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים ואם אמר לו אל תלוה לי אלא בעדים ולא היו עדים בשעת הלואה ואחר כך באו עדים והעידו שהלוה לו בפניהם ואמר לו לא הלויתיך אלא בעדים ואין לי עדים אין שומעין לו שמא לא רצה לפרוע מפני שאין לו עדים

ערך

דבר ובכר

ערך

ערך

ולפי זה יש לומר שגם בזמן הזה אין לשנות מנהג הקדמונים בזה
ואין לשנות מנהג הקדמונים בזה אלא אם כן שיש לו סמך
ברור מן הגמרא או מן הפוסקים ואין לנו לשנות מנהג
הקדמונים בזה אלא אם כן שיש לו סמך ברור מן הגמרא
או מן הפוסקים ואין לנו לשנות מנהג הקדמונים בזה
אלא אם כן שיש לו סמך ברור מן הגמרא או מן הפוסקים
ואין לנו לשנות מנהג הקדמונים בזה אלא אם כן שיש
לו סמך ברור מן הגמרא או מן הפוסקים ואין לנו
לשנות מנהג הקדמונים בזה אלא אם כן שיש לו סמך
ברור מן הגמרא או מן הפוסקים ואין לנו לשנות
מנהג הקדמונים בזה אלא אם כן שיש לו סמך ברור
מן הגמרא או מן הפוסקים ואין לנו לשנות מנהג
הקדמונים בזה אלא אם כן שיש לו סמך ברור מן

אלא
ויש שם ב' ספרים אחד שכתב רבינו אחד שכתב רבינו
הקטן אבל אחד שכתב רבינו הגדול אינו כתוב כל כך
יפה ואינו מדוקדק כל כך ואינו מבואר כל כך כמו
הקטן אבל הגדול יש בו הרבה דברים שאינם בקטן
ולפעמים הגדול מקצר ולפעמים הקטן מקצר ואין
לדעת מי מקצר ומי מאריך אלא מי שיודע בשניהם
ומשווה אותם זה לזה ומי שאינו יודע בשניהם
אינו יכול לדעת מי מקצר ומי מאריך ולפעמים
הגדול מקצר ולפעמים הקטן מקצר ואין לדעת

ר' עקיבא. אמר לו: אם שמעת לי, אל תעשה כן. שאני אומר לך משל, למה הדבר דומה? לשועל שהלך על שפת הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים מפני הזרעים. אמר להם: מפני מה אתם מתקבצים? אמרו לו: מפני הזרעים שבאים עלינו לתפשנו. אמר להם: בואו ועלו אל היבשה, ונשב אני ואתם, כשם שישבו אבותי עם אבותיכם. אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך שאתה ערום שבחיות? לא עלינו אתה אומר אלא שאתה סכלות. ואם אנו מפחדים במקום חיינו, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה. כך אנו עתה, אם אנו יושבים בים אנו חיים, כשעולים ליבשה מיד אנו מתים. כך אנו עתה, אם אנו יושבים בתורה אנו חיים, שנאמר כי הוא חייך וארך ימיך. אם אנו הולכים ועוזבים את התורה מיד אנו מתים. אמר לו רבי עקיבא: הרי אתה נקרא חכם שבחיות, ואינך עושה כלום. אף אנו כשהלכנו ללמוד תורה מן הפסוקים שכתוב בהם חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה שאנו יושבים ועוסקים בתורה ומקיימים מצות שכתוב בהן חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה. אמר לו: אתה הוא שאומרים עליך שאתה חכם שבאומות? לא חכם אתה אלא טיפש. כל האומות מכנסות ממון ומעמידות מלכיות ומבנות בתים ומרבות בנים ובנות, ואנו אין לנו אלא תורה בלבד, שנאמר כי הוא חייך וארך ימיך. אם אנו הולכים ועוזבים את התורה מיד אנו מתים. אמר לו רבי עקיבא: הרי אתה נקרא חכם שבאומות, ואינך עושה כלום. אף אנו כשהלכנו ללמוד תורה מן הפסוקים שכתוב בהם חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה שאנו יושבים ועוסקים בתורה ומקיימים מצות שכתוב בהן חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה. אמר לו: אתה הוא שאומרים עליך שאתה חכם שבאומות? לא חכם אתה אלא טיפש. כל האומות מכנסות ממון ומעמידות מלכיות ומבנות בתים ומרבות בנים ובנות, ואנו אין לנו אלא תורה בלבד, שנאמר כי הוא חייך וארך ימיך. אם אנו הולכים ועוזבים את התורה מיד אנו מתים. אמר לו רבי עקיבא: הרי אתה נקרא חכם שבאומות, ואינך עושה כלום. אף אנו כשהלכנו ללמוד תורה מן הפסוקים שכתוב בהם חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה שאנו יושבים ועוסקים בתורה ומקיימים מצות שכתוב בהן חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה.

ר' עקיבא אומר: אם שמעת לי, אל תעשה כן. שאני אומר לך משל, למה הדבר דומה? לשועל שהלך על שפת הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים מפני הזרעים. אמר להם: מפני מה אתם מתקבצים? אמרו לו: מפני הזרעים שבאים עלינו לתפשנו. אמר להם: בואו ועלו אל היבשה, ונשב אני ואתם, כשם שישבו אבותי עם אבותיכם. אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך שאתה ערום שבחיות? לא עלינו אתה אומר אלא שאתה סכלות. ואם אנו מפחדים במקום חיינו, במקום מיתתנו על אחת כמה וכמה. כך אנו עתה, אם אנו יושבים בים אנו חיים, כשעולים ליבשה מיד אנו מתים. כך אנו עתה, אם אנו יושבים בתורה אנו חיים, שנאמר כי הוא חייך וארך ימיך. אם אנו הולכים ועוזבים את התורה מיד אנו מתים. אמר לו רבי עקיבא: הרי אתה נקרא חכם שבחיות, ואינך עושה כלום. אף אנו כשהלכנו ללמוד תורה מן הפסוקים שכתוב בהם חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה שאנו יושבים ועוסקים בתורה ומקיימים מצות שכתוב בהן חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה. אמר לו: אתה הוא שאומרים עליך שאתה חכם שבאומות? לא חכם אתה אלא טיפש. כל האומות מכנסות ממון ומעמידות מלכיות ומבנות בתים ומרבות בנים ובנות, ואנו אין לנו אלא תורה בלבד, שנאמר כי הוא חייך וארך ימיך. אם אנו הולכים ועוזבים את התורה מיד אנו מתים. אמר לו רבי עקיבא: הרי אתה נקרא חכם שבאומות, ואינך עושה כלום. אף אנו כשהלכנו ללמוד תורה מן הפסוקים שכתוב בהם חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה שאנו יושבים ועוסקים בתורה ומקיימים מצות שכתוב בהן חיים לנו ולאורך ימינו, על אחת כמה וכמה.

ליה לא מצי מוקי לה בשלא נתן לו כלום ואפילו הכי אמר ליה שלח לי ואמר ליה לא שלחתי לך כלום אלא שלח לי אחר ואמר לי שלח לך מנה ואני נתתי לו ואמר ליה הרי לך מנה אחר

ולא יהיה לו שום חלק בעולם הבא. ואלו הן: האומר אין תחיית המתים מן התורה, ואין התורה מן השמים, והאפיקורוס. רבי עקיבא אומר אף הקורא בספרים החיצונים, והלוחש על המכה ואומר (שמות טו) כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. אבישי אומר אף ההוגה בשם בן שלשה אותיות. אבא שאול אומר אף המבזה את המועדות. רבי אומר אף המלבין פני חבירו ברבים. ואמרו עליו על רבי עקיבא שאף על פי שדחפו בגיהנם בשעת מיתתו, נכנס ויצא. שכל שהוא מתבייש ומלבין פניו ברבים, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא. כל שחטאיו מרובין ממעשיו, אין לו חלק לעולם הבא. אלא כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה ס) ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. ואלו הן שאין להם חלק לעולם הבא: האומר אין תחיית המתים מן התורה, ואין התורה מן השמים, והאפיקורוס. רבי עקיבא אומר אף הקורא בספרים החיצונים, והלוחש על המכה ואומר (שמות טו) כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. אבישי אומר אף ההוגה בשם בן שלשה אותיות. אבא שאול אומר אף המבזה את המועדות. רבי אומר אף המלבין פני חבירו ברבים. ואמרו עליו על רבי עקיבא שאף על פי שדחפו בגיהנם בשעת מיתתו, נכנס ויצא. שכל שהוא מתבייש ומלבין פניו ברבים, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא. כל שחטאיו מרובין ממעשיו, אין לו חלק לעולם הבא. אלא כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה ס) ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

פרק חלק לעולם הבא

כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה ס) ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר. ואלו הן שאין להם חלק לעולם הבא: האומר אין תחיית המתים מן התורה, ואין התורה מן השמים, והאפיקורוס. רבי עקיבא אומר אף הקורא בספרים החיצונים, והלוחש על המכה ואומר (שמות טו) כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך. אבישי אומר אף ההוגה בשם בן שלשה אותיות. אבא שאול אומר אף המבזה את המועדות. רבי אומר אף המלבין פני חבירו ברבים. ואמרו עליו על רבי עקיבא שאף על פי שדחפו בגיהנם בשעת מיתתו, נכנס ויצא. שכל שהוא מתבייש ומלבין פניו ברבים, אף על פי שיש בידו תורה ומעשים טובים, אין לו חלק לעולם הבא. כל שחטאיו מרובין ממעשיו, אין לו חלק לעולם הבא. אלא כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, שנאמר (ישעיה ס) ועמך כולם צדיקים לעולם יירשו ארץ נצר מטעי מעשה ידי להתפאר.

סוכה בבית

משנה אחרונה ופרי מגדים אות ה' ומה שכתב
הגר"ח קניבסקי שליט"א בשם הגרי"ז שאין
לברך בסוכה שבבית אלא בסוכה שבחצר
כי בסוכה שבבית אין מצות סוכה כלל
ואין לברך עליה כלל ואין זה מנהג
ירושלים עכ"ל ולכאורה אין זה מובן
כלל דמה שייך לומר שאין מצות סוכה
כלל הרי אפילו בסוכה שבבית יש
מצות סוכה ומברכין עליה ואין
לומר שאין מצות סוכה כלל
כיון שאין מצות ישיבה
כלל ואין
לומר

ואמר לו אם אתה מבקש שאשלם לך מה שהפסדת בשבת
אמור לי כמה הפסדת ואשלם לך ואל תחלל שבת
ואמר לו אם אתה מבקש שאשלם לך מה שהפסד

ולא יהיה לו שום חלק בנחלת ישראל. ואם יש לו בן או בת אז הבן יקבל את הנחלה והבת תקבל מזונות עד שתינשא. ואם אין לו בן או בת אז הנחלה תעבור לאחיו. ואם אין לו אחים אז הנחלה תעבור לאחי אביו. ואם אין לאחי אביו אז הנחלה תעבור לקרוב הקרוב ביותר למשפחה. ואם אין קרוב במשפחה אז הנחלה תעבור לכהן הגדול. ואם אין כהן גדול אז הנחלה תעבור לשופט. ואם אין שופט אז הנחלה תעבור לנשיא. ואם אין נשיא אז הנחלה תעבור לכל העם. ואם אין לכל העם אז הנחלה תישאר ריקה. ואם הנחלה נשארת ריקה אז כל אחד יכול לבוא ולקחת אותה לעצמו. ואם כמה אנשים רוצים את אותה נחלה אז הם צריכים להתווכח ביניהם מי יקבל אותה. ואם הם לא מצליחים להגיע להסכמה אז הם צריכים ללכת לבית המשפט ולבקש מהשופט להחליט. ואם השופט לא יודע מה להחליט אז הוא צריך לשאול את הכהן הגדול. ואם הכהן הגדול לא יודע מה להחליט אז הוא צריך לשאול את הנשיא. ואם הנשיא לא יודע מה להחליט אז הוא צריך לשאול את כל העם. ואם כל העם לא יודע מה להחליט

ב

ג

ה ויאמר יהוה אל משה עוד בא אל פרעה ודבר אליו כה אמר יהוה אלהי העברים שלח את עמי ויעבדני׃
ו כי אם מאן אתה להשלח עוד הנך מכה את כל גבולם בצפרדעים׃
ז ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל מטתך ובבית עבדיך ובעמך ובתנוריך ובמשארותיך׃
ח ובך ובעמך ובכל עבדיך יעלו הצפרדעים׃
ט ויאמר יהוה אל משה אמר אל אהרן נטה את ידך במטך על הנהרות על היארים ועל האגמים והעל את הצפרדעים על ארץ מצרים׃
י ויאמרו למחר ויאמר כדברך למען תדע כי אין כיהוה אלהינו׃
יא וסרו הצפרדעים ממך ומבתיך ומעבדיך ומעמך רק ביאר תשארנה׃
יב ויצא משה ואהרן מעם פרעה ויצעק משה אל יהוה על דבר הצפרדעים אשר שם לפרעה׃
יג ויעש יהוה כדבר משה וימתו הצפרדעים מן הבתים מן החצרות ומן השדות׃
יד ויצברם חמרם חמרם ותבאש הארץ׃
טו וירא פרעה כי היתה הרוחה והכבד את לבו ולא שמע אליהם כאשר דבר יהוה׃
טז ויאמר יהוה אל משה אמר אל אהרן נטה את מטך והך את עפר האדמה והיה לכנם בכל ארץ מצרים׃
יז ויעשו כן ויט אהרן את ידו במטהו ויך את עפר הארץ ותהי הכנם באדם ובבהמה כל עפר הארץ היה כנם בכל ארץ מצרים׃
יח ויעשו כן החרטמים בלטיהם להוציא את הכנם ולא יכלו והכנם היתה באדם ובבהמה׃
יט ויאמרו החרטמם אל פרעה אצבע אלהים היא ויחזק לב פרעה ולא שמע אליהם כאשר דבר יהוה׃
כ ויאמר יהוה אל משה השכם בבקר והתיצב לפני פרעה הנה יצא המימה ואמרת אליו כה אמר יהוה שלח את עמי ויעבדני׃
כא כי אם אינך משלח את עמי הנני משלח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב ומלאו בתי מצרים את הערב וגם האדמה אשר הם עליה׃
כב והפליתי ביום ההוא את ארץ גשן אשר עמי עמד עליה לבלתי היות שם ערב למען תדע כי אני יהוה בקרב הארץ׃
כג ושמתי פדות בין עמי ובין עמך למחר יהיה האות הזה׃
כד ויעש יהוה כן ויבא ערב כבד בית פרעה ובבתי עבדיו ובכל ארץ מצרים תשחת הארץ מפני הערב׃
כה ויקרא פרעה אל משה ואל אהרן ויאמר לכו זבחו לאלהיכם בארץ׃
כו ויאמר משה לא נכון לעשות כן כי תועבת מצרים נזבח ליהוה אלהינו הן נזבח את תועבת מצרים לעיניהם ולא יסקלנו׃
כז דרך שלשת ימים נלך במדבר וזבחנו ליהוה אלהינו כאשר יאמר אלינו׃
כח ויאמר פרעה אנכי אשלח אתכם וזבחתם ליהוה אלהיכם במדבר רק הרחק לא תרחיקו לכת התפללו בעדי׃
כט ויאמר משה הנה אנכי יוצא מעמך והעתרתי אל יהוה וסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו מחר אך אל יסף פרעה התל לבלתי שלח את העם לזבח ליהוה׃
ל ויצא משה מעם פרעה ויעתר אל יהוה׃
לא ויעש יהוה כדבר משה ויסר הערב מפרעה מעבדיו ומעמו לא נשאר אחד׃
לב ויכבד פרעה את לבו גם בפעם הזאת ולא שלח את העם׃

ע

ס

ג

ב

א

פ

ט

ח

ז

ו

ה

ד

ג

ב

א

ע

ס

נ

מ

ל

כ

י

ט

ח

ז

ו

ה

ד

ג

ב

א

ואמנם כל זמן שהוא שוה שוה אלא שעכ"פ לא שווה
כלום ואין בו ממש ולא יקרא שם כלל ואפילו
אם יש בו ממש מועט מאד אינו נקרא שם
כי אם כשיש בו ממש הרבה ומשום הכי
אמרו ז"ל שאין שם לדבר שאין בו ממש
כלל ואפילו אם יש בו ממש מועט מאד
אינו נקרא שם כי אם כשיש בו ממש הרבה
ומשום הכי אמרו ז"ל שאין שם לדבר שאין
בו ממש כלל ואפילו אם יש בו ממש מועט
מאד אינו נקרא שם כי אם כשיש בו ממש
הרבה ומשום הכי אמרו ז"ל שאין שם לדבר
שאין בו ממש כלל ואפילו אם יש בו ממש
מועט מאד אינו נקרא שם כי אם כשיש בו
ממש הרבה ומשום הכי אמרו ז"ל שאין שם
לדבר שאין בו ממש כלל ואפילו אם יש בו
ממש מועט מאד אינו נקרא שם כי אם כשיש
בו ממש הרבה ומשום הכי אמרו ז"ל שאין
שם לדבר שאין בו ממש כלל ואפילו אם יש
בו ממש מועט מאד אינו נקרא שם כי אם
כשיש בו ממש הרבה ומשום הכי אמרו ז"ל
שאין שם לדבר שאין בו ממש כלל ואפילו
אם יש בו ממש מועט מאד אינו נקרא שם
כי אם כשיש בו ממש הרבה ומשום הכי
אמרו ז"ל שאין שם לדבר שאין בו ממש
כלל ואפילו אם יש בו ממש מועט מאד
אינו נקרא שם כי אם כשיש בו ממש הרבה
ומשום הכי אמרו ז"ל שאין שם לדבר שאין
בו ממש כלל ואפילו אם יש בו ממש מועט
מאד אינו נקרא שם כי אם כשיש בו ממש
הרבה ומשום הכי אמרו ז"ל שאין שם לדבר
שאין בו ממש כלל ואפילו אם יש בו ממש
מועט מאד אינו נקרא שם כי אם כשיש בו
ממש הרבה ומשום הכי אמרו ז"ל שאין שם
לדבר שאין בו ממש כלל ואפילו אם יש בו

ולא על הקרקע שהרי הוא מהודה שהשטר כשר ואינו
טוען שזייפו אלא שאומר שלא שלם לו את הכסף
כלום אלא שהוא מודה שלקח ממנו את הקרקע
ואינו יכול לחזור בו מהמכר.

ואם תאמר הרי הוא כמי שאומר שלא נתן לו כלום
ואם כן הרי הוא כמי שאומר שלא נתחייב

ואמרו שהוא מן הנשמה ולפי שהוא מן הנשמה
אינו מת כמו הגוף וכמו שכתוב בו כי הוא
חיינו ואורך ימינו ולפי שהוא מן הנשמה
אינו מת ואינו מקבל טומאה ולפי שאינו מת
אינו מקבל טומאה ולפי שאינו מקבל טומאה
אינו מקבל כפרה ולפי שאינו מקבל כפרה
אינו מקבל תשובה ולפי שאינו מקבל תשובה
אינו מקבל עונש ולפי שאינו מקבל עונש
אינו מקבל שכר ולפי שאינו מקבל שכר
אינו מקבל גמול ולפי שאינו מקבל גמול
אינו מקבל פורענות ולפי שאינו מקבל
פורענות אינו מקבל יסורין ולפי שאינו
מקבל יסורין אינו מקבל חולי ולפי שאינו
מקבל חולי אינו מקבל רפואה ולפי שאינו
מקבל רפואה אינו מקבל מיתה ולפי שאינו
מקבל מיתה אינו מקבל חיים ולפי שאינו
מקבל חיים אינו מקבל כלום ולפי שאינו
מקבל כלום אינו מקבל שום דבר ולפי
שאינו מקבל שום דבר אינו מקבל כלום
ולפי שאינו מקבל כלום אינו מקבל חיים
ולפי שאינו מקבל חיים אינו מקבל מיתה
ולפי שאינו מקבל מיתה אינו מקבל רפואה
ולפי שאינו מקבל רפואה אינו מקבל חולי
ולפי שאינו מקבל חולי אינו מקבל יסורין
ולפי שאינו מקבל יסורין אינו מקבל
פורענות ולפי שאינו מקבל פורענות
אינו מקבל גמול ולפי שאינו מקבל גמול
אינו מקבל שכר ולפי שאינו מקבל שכר
אינו מקבל עונש ולפי שאינו מקבל עונש
אינו מקבל תשובה ולפי שאינו מקבל
תשובה אינו מקבל כפרה ולפי שאינו
מקבל כפרה אינו מקבל טומאה ולפי
שאינו מקבל טומאה אינו מת ולפי שאינו
מת הרי הוא כמו הנשמה שהיא חיה
וקיימת לעולם ולעולמי עולמים

פרשת אחרי מות

ויאמר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן
בקרבתם לפני ה' וימתו ויאמר ה' אל משה
דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת
אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת
אשר על הארון ולא ימות כי בענן אראה
על הכפרת

ויאמר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן
בקרבתם לפני ה' וימתו ויאמר ה' אל משה
דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת
אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת
אשר על הארון ולא ימות כי בענן אראה
על הכפרת

ויאמר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן
בקרבתם לפני ה' וימתו ויאמר ה' אל משה
דבר אל אהרן אחיך ואל יבא בכל עת
אל הקדש מבית לפרכת אל פני הכפרת
אשר על הארון ולא ימות כי בענן אראה
על הכפרת

ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך
ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך ואמר לו המלך כתוב לי ואני כותב לך

ולפי שהיה כבר מוכן לו לאדם הראשון בגן עדן, לפיכך נאמר "ויקח" ולא נאמר "וילקח". ומה שנאמר "ויקח" ולא נאמר "וילקח", ל

אי"פ	

ואפילו אם אין לו אוכל ומזון ביתו ואפילו אם אין לו אשה ובנים ואפילו אם אין לו אוכל ומזון ביתו ואפילו אם אין לו אשה ובנים

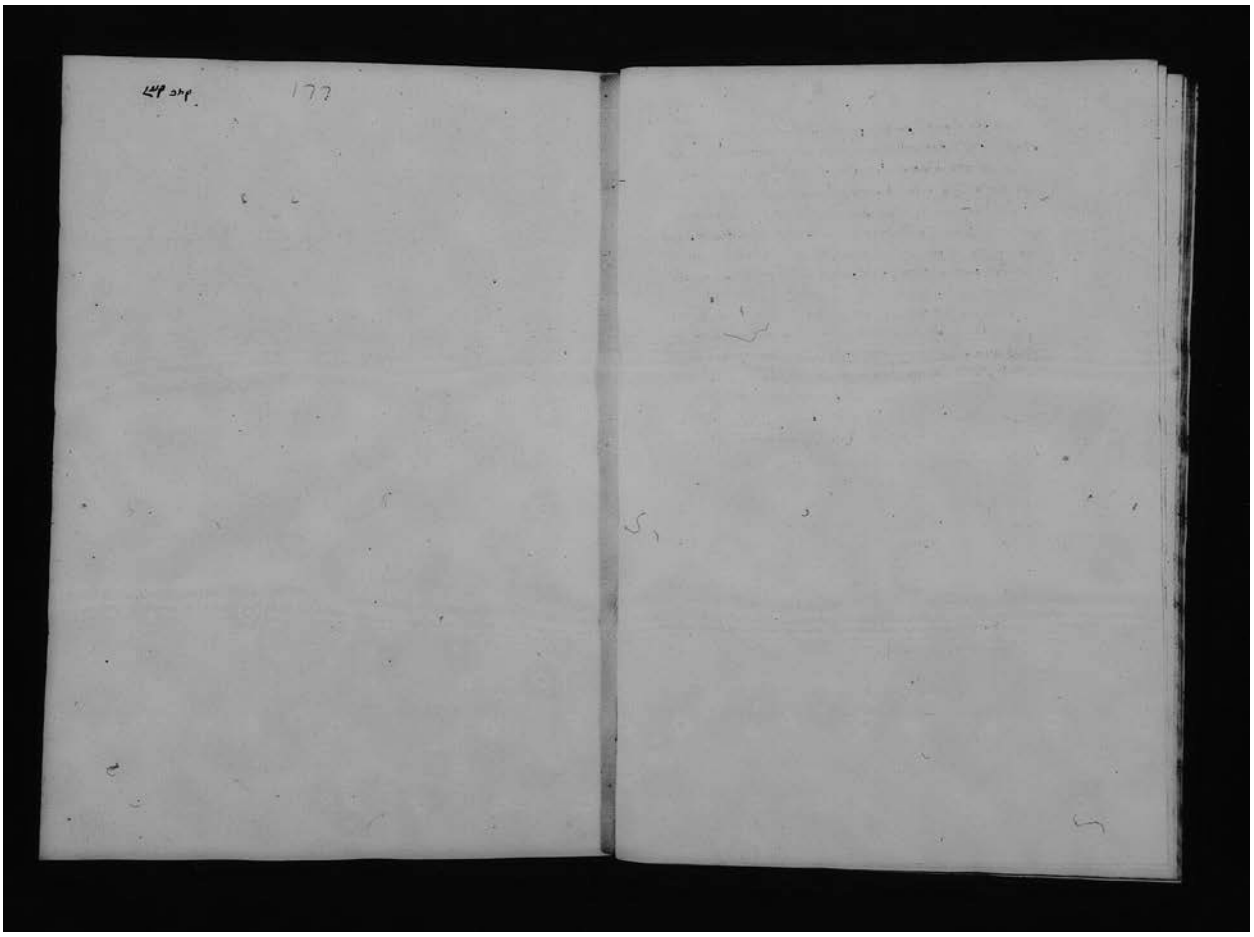

סוד הקללות שבת ויום טוב ועלות ראש חודש

ואם הוא מחזיק בו ואומר שלי הוא ושל אבי ושל אחי ושל שותפי ואין לאחר בו כלום הרי זה נאמן שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא גזלן אלא אם כן ידע בו שהוא גזלן ואם אמר ידעתי שהוא גזלן אבל לא ידעתי שגזל דבר זה ממי הרי זה אסור שמא גזל דבר זה ממי שאינו יודע ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי אבל לא ידעתי שהחזיר לו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי וידעתי שהחזיר לו הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא רשע אלא אם כן ידע בו שהוא רשע ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו אבל יודע אני שהוא מחזיק בו ואומר שלי הוא ושל אבי ושל אחי ושל שותפי הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא רשע אלא אם כן ידע בו שהוא רשע ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו אבל יודע אני שהוא מחזיק בו ואומר שלי הוא ושל אבי ושל אחי ושל שותפי ואין לאחר בו כלום הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא גזלן אלא אם כן ידע בו שהוא גזלן ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי אבל לא ידעתי שהחזיר לו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי וידעתי שהחזיר לו הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא רשע אלא אם כן ידע בו שהוא רשע ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו

הלכות גזלה ואבידה

פרק שני

א גזלן שמת והחזיר הגזלה ליורשיו אם ידעו ליורשים שהיא גזלה הרי זה אסור להם להחזיר אלא יחזירו לבעליה ואם לא ידעו ליורשים שהיא גזלה הרי זה מותר להם להחזיר ואם ספק אצלם אם ידעו אם לא ידעו הרי זה אסור להם להחזיר שמא ידעו ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי וידעתי שהחזיר לו הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא רשע אלא אם כן ידע בו שהוא רשע ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו אבל יודע אני שהוא מחזיק בו ואומר שלי הוא ושל אבי ושל אחי ושל שותפי הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא גזלן אלא אם כן ידע בו שהוא גזלן ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי אבל לא ידעתי שהחזיר לו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי וידעתי שהחזיר לו הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא רשע אלא אם כן ידע בו שהוא רשע ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי וידעתי שהחזיר לו הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא רשע אלא אם כן ידע בו שהוא רשע ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו אבל יודע אני שהוא מחזיק בו ואומר שלי הוא ושל אבי ושל אחי ושל שותפי ואין לאחר בו כלום הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא גזלן אלא אם כן ידע בו שהוא גזלן ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי אבל לא ידעתי שהחזיר לו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי וידעתי שהחזיר לו הרי זה מותר שהרי אין אדם מעיד על עצמו שהוא רשע אלא אם כן ידע בו שהוא רשע ואם אמר ידעתי שגזל דבר זה ממי ולא ידעתי אם החזיר לו אם לאו הרי זה אסור שמא לא החזיר לו

ואם יאמר אדם שהוא מוחזק בקרקע ואין לו שטר ואין לו עדים שהרי הקרקע בידו ואין לו שטר ואין לו עדים שהרי הקרקע בידו ואין לו שטר ואין לו עדים שהרי הקרקע בידו

ע"ב בסוגיא

ויגש אליו יהודה ויאמר בי אדני ידבר נא עבדך דבר באזני אדני ואל יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה. אדני שאל את עבדיו לאמר הישׁ לכם אב או אח ואנחנו אמרנו לאדנינו יש לנו אב זקן ויֶלֶד זקנים קטן ואחיו מת ויותר הוא לבדו לאמו ואביו אהבו. ותאמר אל עבדיך הורדהו אלי ואשימה עיני עליו. ונאמר אל אדני לא יוכל הנער לעזב את אביו ועזב את אביו ומת. ותאמר אל עבדיך אם לא ירד אחיכם הקטן אתכם לא תוספון לראות פני. ויהי כי עלינו אל עבדך אבי ונגד לו את דברי אדני. ויאמר אבינו שובו שברו לנו מעט אכל. ונאמר לא נוכל לרדת אם יש אחינו הקטן אתנו וירדנו כי לא נוכל לראות פני האיש ואחינו הקטן אין אתנו. ואתה עבדך אבי אמר אלינו אתם ידעתם כי שני ילדה לי אשתי. ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף טרף ולא ראיתיו עד הנה. ולקחתם גם את זה מעם פני וקרהו אסון והורדתם את שיבתי ברעה שאולה. ועתה כבואי אל עבדך אבי ונער אין אתנו כי נפשו קשורה בנפשו. והיה כראותו כי אין הנער ומת והורידו עבדיך את שיבת עבדך אבינו ביגון שאולה. כי עבדך ערב את הנער מעם אבי לאמר אם לא הביאתיו אליך והחטאתי לאבי כל הימים. ועתה ישב נא עבדך תחת הנער עבד לאדני ועלה הנער עם אחיו. כי איך אעלה אל אבי והנער איננו אתי פן אראה ברעה אשר ימצא את אבי. ויגש יוסף אל כל אשר לו ולא התאפק לכל הנצבים עליו ויקרא הוציאו כל איש מעלי ולא עמד איש אתו בהתוודע יוסף אל אחיו. ויתן את קולו בבכי וישמעו מצרים ויישמע בית פרעה. ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף העוד אבי חי ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבהלו מפניו. ויאמר יוסף אל אחיו גשו נא אלי ויגשו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר מכרתם אתי מצרימה. ועתה אל תעצבו ואל יחר בעיניכם כי מכרתם אתי הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם. כי זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד חמש שנים אשר אין חריש וקציר. וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם שארית בארץ ולהחיות לכם לפליטה גדולה. ועתה לא אתם שלחתם אתי הנה כי האלהים וישימני לאב לפרעה ולאדון לכל ביתו ומושל בכל ארץ מצרים. מהרו ועלו אל אבי ואמרתם אליו כה אמר בנך יוסף שמני אלהים לאדון לכל מצרים רדה אלי אל תעמד. וישבת בארץ גשן והיית קרוב אלי אתה ובניך ובני בניך וצאנך ובקרך וכל אשר לך. וכלכלתי אתך שם כי עוד חמש שנים רעב פן תורש אתה וביתך וכל אשר לך. והנה עיניכם רואות ועיני אחי בנימין כי פי הדבר אליכם. והגדתם לאבי את כל כבודי במצרים ואת כל אשר ראיתם ומהרתם והורדתם את אבי הנה. ויפל על צואר בנימין אחיו ויבך ובנימין בכה על צואריו. וינשק לכל אחיו ויבך עליהם ואחרי כן דברו אחיו אתו. וקול נתן בית פרעה לאמר באו אחי יוסף ויטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו. ויאמר פרעה אל יוסף אמר אל אחיך זאת עשו טענו את בעירכם ולכו שובו ארצה כנען. וקחו את אביכם ואת בתיכם ובואו אלי ואתנה לכם את טוב ארץ מצרים ואתם תאכלו את חלב הארץ. ואתה צויתה זאת עשו קחו לכם מארץ מצרים עגלות לטפכם ולנשיכם ונשאתם את אביכם ובאתם. ועיניכם אל תחס על כליכם כי טוב כל ארץ מצרים לכם הוא. ויעשו כן בני ישראל ויתן להם יוסף עגלות על פי פרעה ויתן להם צדה לדרך. לכלם נתן לאיש חלפות שמלות ולבנימין נתן שלש מאות כסף וחמש חלפות שמלות. ולאביו שלח כזאת עשרה חמרים נשאים מטוב מצרים ועשרה אתנות נשאות בר ולחם ומזון לאביו לדרך. וישלח את אחיו ויילכו ויאמר אליהם אל תרגזו בדרך. ויעלו ממצרים ויבאו ארצה כנען אל יעקב אביהם. ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי וכי הוא משל בכל ארץ מצרים ויפג לבו כי לא האמין להם. וידברו אליו את כל דברי יוסף אשר דבר אליהם וירא את העגלות אשר שלח יוסף לשאת אתו ותחי רוח יעקב אביהם. ויאמר ישראל רב עוד יוסף בני חי אלכה ואראנו בטרם אמות. ויסע ישראל וכל אשר לו ויבא באר שבעה ויזבח זבחים לאלהי אביו יצחק. ויאמר אלהים לישראל במראות הלילה ויאמר יעקב יעקב ויאמר הנני. ויאמר אנכי האל אלהי אביך אל תירא מרדה מצרימה כי לגוי גדול אשימך שם. אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה ויוסף ישית ידו על עיניך. ויקם יעקב משבע באר שבע ויישאו בני ישראל את יעקב אביהם ואת טפם ואת נשיהם בעגלות אשר שלח פרעה לשאת אתו. ויקחו את מקנהם ואת רכושם אשר רכשו בארץ כנען ויבאו מצרימה יעקב וכל זרעו אתו. בניו ובני בניו אתו בנותיו ובנות בניו וכל זרעו הביא אתו מצרימה. ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה יעקב ובניו בכור יעקב ראובן. ובני ראובן חנוך ופלוא וחצרון וכרמי. ובני שמעון ימואל וימין ואוהד וכנען וצחר ושאול בן הכנענית. ובני לוי גרשון קהת ומררי. ובני יהודה ער ואונן ושלה ופרץ וזרח ומת ער ואונן בארץ כנען ויהיו בני פרץ חצרון וחמול. ובני יששכר תולע ופוה ויוב ושמרון. ובני זבולון סרד ואלון ויחלאל. אלה בני לאה אשר ילדה ליעקב בפדן ארם ואת דינה בתו כל נפשות בניו ובנותיו שלשים ושלשה. ובני גד צפיון וחגי שוני ואצבון ערי ואראלי ואלי. ובני אשר ימנה וישוה וישוי ובריעה ושרח אחותם ובני בריעה חבר ומלכיאל. אלה בני זלפה אשר נתן לבן ללאה בתו וילדה את אלה ליעקב שש עשרה נפש. בני רחל אשת יעקב יוסף ובנימין. ויולד ליוסף בארץ מצרים אשר ילדה לו אסנת בת פוטי פרע כהן און את מנשה ואת אפרים. ובני בנימין בלע ובכר ואשבל גרא ונעמן אחי ורש ומפים וחופים וארד. אלה בני רחל אשר ילדו ליעקב כל הנפש ארבעה עשר. ובני דן חושים. ובני נפתלי יחצאל וגוני ויצר ושלם. אלה בני בלהה אשר נתן לבן לרחל בתו וילדה את אלה ליעקב כל נפש שבעה. כל הנפש הבאה ליעקב מצרימה יצאי ירכו מלבד נשי בני יעקב כל נפש ששים ושש. ובני יוסף אשר ילד לו במצרים נפשות שנים כל נפש בית יעקב הבאה מצרימה שבעים. ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורות לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן. ויאסר יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אביו גשנה וירא אליו ויפל על צואריו ויבך על צואריו עוד. ויאמר ישראל אל יוסף אמותה הפעם אחרי ראותי את פניך כי עודך חי. ויאמר יוסף אל אחיו ואל בית אביו אעלה ואגידה לפרעה ואמרה אליו אחי ובית אבי אשר בארץ כנען באו אלי. והאנשים רעי צאן כי אנשי מקנה היו וצאנם ובקרם ובל אשר להם הביאו. והיה כי יקרא לכם פרעה ואמר מה מעשיכם. ואמרתם אנשי מקנה היו עבדיך מנעורינו ועד עתה גם אנחנו גם אבותינו בעבור תשבו בארץ גשן כי תועבת מצרים כל רעה צאן.

ר' מרדכי בן אהרן

נו

ב"ה

ליום ב' ויקרא

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. ויקרא אל משה וגו'. ויקרא אל משה ולא נאמר ויבא אל משה, ללמדך שלא נגלה הקב"ה על משה אלא אחר שנתקרב משה מעצמו. וכן מצינו בבלעם הרשע שנאמר (במדבר כג, ג) ויקר אלקים אל בלעם, ולא נאמר ויבא אלקים אל בלעם, ללמדך שלא נגלה הקב"ה על בלעם אלא אחר שנתקרב בלעם מעצמו. ואם לבלעם הרשע שלא בקש אלא קללת ישראל בלבד נתקרב מעצמו, כל שכן לישראל שכל מבקשם ומחפצם לטובה שנתקרב מעצמו. ומה הוא מבקש? שיאמר לו הקב"ה שיבוא אצלו. ואף על פי שנגלה הקב"ה על משה בסנה ובכל מקום שנגלה לו לא נגלה לו אלא בדרך שפלות, שנאמר (שמות ג, ב) ויראהו מלאך ה' בלבת אש מתוך הסנה. ובמדרש רבי תנחומא (ויקרא ג) אמר רבי יוחנן בן לקוניא, מה ראה הכתוב לומר ויקרא אל משה ולא נאמר ויבא אל משה? ללמדך שכל מקום שנגלה הקב"ה על משה נגלה עליו בדרך שפלות, שנאמר ויקרא אל משה. ובמקום אחר הוא אומר (שמות יט, כ) וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה. ובמקום אחר הוא אומר (שמות כד, טז) וישכן כבוד ה' על הר סיני ויקרא אליו ביום השביעי מתוך הענן. ובמקום אחר הוא אומר (שמות כה, כב) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת. ובמקום אחר הוא אומר (שמות לג, יא) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו. ובמקום אחר הוא אומר (שמות לג, יז) גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם. ובמקום אחר הוא אומר (במדבר יב, ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. ובמקום אחר הוא אומר (במדבר יב, ו) שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו. ובמקום אחר הוא אומר (במדבר ז, פט) ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים וידבר אליו. ובמקום אחר הוא אומר (שמואל ב כג, ב) רוח ה' דבר בי ומלתו על לשוני. ובמקום אחר הוא אומר (ישעיה מח, טז) ועתה אדני ה' שלחני ורוחו. ובמקום אחר הוא אומר (ישעיה נט, כא) ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. ובמקום אחר הוא אומר (ישעיה נא, טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטע שמים ויסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. ובמקום אחר הוא אומר (ישעיה נט, כא) ואני זאת בריתי אותם אמר ה' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתי בפיך לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך אמר ה' מעתה ועד עולם. ובמקום אחר הוא אומר (ישעיה נא, טז) ואשים דברי בפיך ובצל ידי כסיתיך לנטע שמים ויסד ארץ ולאמר לציון עמי אתה. ובמקום אחר הוא אומר (ישעיה מח, טז) ועתה אדני ה' שלחני ורוחו. ובמקום אחר הוא אומר (במדבר יב, ו) שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו. ובמקום אחר הוא אומר (במדבר ז, פט) ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים וידבר אליו. ובמקום אחר הוא אומר (שמואל ב כג, ב) רוח ה' דבר בי ומלתו על לשוני. ובמקום אחר הוא אומר (ישעיה מח, טז) ועתה אדני ה' שלחני ורוחו.

ויקרא אל משה. ויקרא ה' אל משה ודבר אליו מאהל מועד לאמר. ויקרא אל משה ולא נאמר ויבא אל משה, ללמדך שלא נגלה הקב"ה על משה אלא אחר שנתקרב משה מעצמו. וכן מצינו בבלעם הרשע שנאמר (במדבר כג, ג) ויקר אלקים אל בלעם, ולא נאמר ויבא אלקים אל בלעם, ללמדך שלא נגלה הקב"ה על בלעם אלא אחר שנתקרב בלעם מעצמו. ואם לבלעם הרשע שלא בקש אלא קללת ישראל בלבד נתקרב מעצמו, כל שכן לישראל שכל מבקשם ומחפצם לטובה שנתקרב מעצמו. ומה הוא מבקש? שיאמר לו הקב"ה שיבוא אצלו. ואף על פי שנגלה הקב"ה על משה בסנה ובכל מקום שנגלה לו לא נגלה לו אלא בדרך שפלות, שנאמר (שמות ג, ב) ויראהו מלאך ה' בלבת אש מתוך הסנה. ובמדרש רבי תנחומא (ויקרא ג) אמר רבי יוחנן בן לקוניא, מה ראה הכתוב לומר ויקרא אל משה ולא נאמר ויבא אל משה? ללמדך שכל מקום שנגלה הקב"ה על משה נגלה עליו בדרך שפלות, שנאמר ויקרא אל משה. ובמקום אחר הוא אומר (שמות יט, כ) וירד ה' על הר סיני אל ראש ההר ויקרא ה' למשה אל ראש ההר ויעל משה. ובמקום אחר הוא אומר (שמות כד, טז) וישכן כבוד ה' על הר סיני ויקרא אליו ביום השביעי מתוך הענן. ובמקום אחר הוא אומר (שמות כה, כב) ונועדתי לך שם ודברתי אתך מעל הכפורת. ובמקום אחר הוא אומר (שמות לג, יא) ודבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו. ובמקום אחר הוא אומר (שמות לג, יז) גם את הדבר הזה אשר דברת אעשה כי מצאת חן בעיני ואדעך בשם. ובמקום אחר הוא אומר (במדבר יב, ח) פה אל פה אדבר בו ומראה ולא בחידות. ובמקום אחר הוא אומר (במדבר יב, ו) שמעו נא דברי אם יהיה נביאכם ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו. ובמקום אחר הוא אומר (במדבר ז, פט) ובבא משה אל אהל מועד לדבר אתו וישמע את הקול מדבר אליו מעל הכפורת אשר על ארון העדות מבין שני הכרובים וידבר אליו. ובמקום אחר הוא אומר (שמואל ב כג, ב) רוח ה' דבר בי ומלתו על לשוני. ובמקום אחר הוא אומר (ישעיה מח, טז) ועתה אדני ה' שלחני ורוחו.

למה נאמר ויושע ויצל פעמים בקרא

שכן נאמר בהם ויושע ה' ביד משה ויד בניו. ויש לומר דהנה ידוע דיש ב' בחינות של אל ושמו יתברך שמו, בחינת רחמים ובחינת דין, ואמרו חז"ל כי בכל מקום שנאמר שמו של הקב"ה בלשון רחמים הוא מרמז על בחינת רחמים, וכל מקום שנאמר שמו בלשון דין הוא מרמז על בחינת דין, ולכן כאשר נאמר שמו של הקב"ה בלשון רחמים אין צורך לומר שהוא מושיע ומציל, כי זה מובן מעצמו, אבל כאשר נאמר שמו בלשון דין, אז צריך לומר שהוא מושיע ומציל, כי אף שהוא מדת הדין, מכל מקום הוא מושיע ומציל, ולכן נאמר כאן ויושע ה' ביד משה ויד בניו, כי שמו יתברך נאמר בלשון דין, ולכן נאמר ויושע, אבל בקרא דלהלן נאמר ויצל ה' את ישראל מיד מצרים, כי שמו יתברך נאמר בלשון רחמים, ולכן נאמר ויצל, ולא נאמר ויושע, כי זה מובן מעצמו, אבל כאשר נאמר ויצל, אז צריך לומר שהוא מושיע ומציל, כי אף שהוא מדת הרחמים, מכל מקום הוא מושיע ומציל, ולכן נאמר

ברנן ופלי שקולות הוי מסכין ריבוקין ופיפ
פרשה

בלהה סבי־וות עשין פיפ אחת בסוף בסוף
בחבקה כנר תפקח את פוס "

בלהה סבי־וות עשין פיפ אחת בסוף בסוף
פחבקה ושון באחריו ושמו שאול ושמו לעשות
לוף אחל בלוחר בחבר פחת שמוש ומפ פפרא דבקל

בלהה סבי־וות עשין פיפ אחת בסוף בסוף
ושמו אל פיפ חולפ "

בלהה סבי־וות עשין פיפ אחת בסוף בסוף
ושון אלפיפ פיפ־ון פחבקה בסוף אחת ומן שמש לי בחוף
פחבקה שמש פיפ־ון אחת ומן שמש לי בחוף

ש"ב: ואם אמנם כן הוא שהוא מחוייב לשלם לו את הנזק שנזק לו בשעה שהיה

ב"ק — ואם אין אתה יכול לעשות כן אל תעשה כן.

ב"ש — אם אין אתה יכול לעשות כן אל תעשה כן, אלא כך היה מעשה בהלל הזקן שהיה יושב ודורש ברבים ובא לפניו אדם אחד ואמר לו בכמה נברא העולם אמר לו בחמש מאות שנה חסר אחת. אמר לו מה היית עד שלא נברא העולם אמר לו הוי מתחמם בחמה ומסתכל בגיהנם. א

ולכן אין לנו לומר שהיה מקום לחלק בין מי שהוא בעל הבית ומי שהוא שכיר, שהרי בכל אופן הוא מחויב לשלם לו את שכרו, ואין לו לומר שהוא עשה את המלאכה בשביל עצמו ולא בשביל בעל הבית, שהרי בעל הבית יכול לומר לו שלא רצה בכך, ואם כן הרי הוא כמי שעשה את המלאכה בחנם, ואין לו שכר על כך.

ולכן אין לנו לומר שהיה מקום לחלק בין מי שהוא בעל הבית ומי שהוא שכיר, שהרי בכל אופן הוא מחויב לשלם לו את שכרו, ואין לו לומר שהוא עשה את המלאכה בשביל עצמו ולא בשביל בעל הבית, שהרי בעל הבית יכול לומר לו שלא רצה בכך, ואם כן הרי הוא כמי שעשה את המלאכה בחנם, ואין לו שכר על כך.

ולכן אין לנו לומר שהיה מקום לחלק בין מי שהוא בעל הבית ומי שהוא שכיר, שהרי בכל אופן הוא מחויב לשלם לו את שכרו, ואין לו לומר שהוא עשה את המלאכה בשביל עצמו ולא בשביל בעל הבית, שהרי בעל הבית יכול לומר לו שלא רצה בכך, ואם כן הרי הוא כמי שעשה את המלאכה בחנם, ואין לו שכר על כך.

ולכן אין לנו לומר שהיה מקום לחלק בין מי שהוא בעל הבית ומי שהוא שכיר, שהרי בכל אופן הוא מחויב לשלם לו את שכרו, ואין לו לומר שהוא עשה את המלאכה בשביל עצמו ולא בשביל בעל הבית, שהרי בעל הבית יכול לומר לו שלא רצה בכך, ואם כן הרי הוא כמי שעשה את המלאכה בחנם, ואין לו שכר על כך.

ב"ד ב"ד ב"ד

ואין אומרים לו אי אתה רשאי לעשות כן אלא אומרים לו אם אי אתה רשאי לעשות כן אל תעשה ואם עשית עשית

ויאמרו כחשבו ו׳
כי על כולם הי׳
ברכותם כל רק ו׳ סמ׳
כתשמרם ברכותיו ושבו שלו
ועזב ברכתם אחד ואחדותם בחיוב רבי.

ועל ישראל אמר ואשרך ישראל מי כמוך עם נושע בה׳ מגן עזרך ואשר חרב גאותך ואיבך יכחשו לך ואתה על במותימו תדרוך. ואין לשון ישראל אלא לשון ראיה שנאמר ויאמר לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל כי שרית עם אלהים ועם אנשים ותוכל. ואין לשון ישראל אלא לשון שירה שנאמר אז ישיר ישראל את השירה הזאת. ואין לשון ישראל אלא לשון תפלה שנאמר ויתפלל יעקב תפלה זו ואומר ויתפלל אליו ה׳ ויעתר לו. ואין לשון ישראל אלא לשון הודאה שנאמר הודו לה׳ קראו בשמו הודיעו בעמים עלילותיו. ואין לשון ישראל אלא לשון מלחמה שנאמר כי אם נלחמת עם אלהים ועם אנשים ותוכל

ועלית שם. ובשיטת הירושלמי יוחנן בשלמי חובה. ופליגי אמוראי בשלמי נדבה. ומסקינן שלמי חובה אינן באין אלא מן החולין. ואין בהם משום קדושת בכורות. ולא משום קדושת שלמי נדבה. ומשום הכי אין שוחטין אותן אלא בעזרה. ואין שוחטין אותן אלא בזמן שהקרבן קרב. ואין שוחטין אותן אלא בשעה שהן קרבין. ואין שוחטין אותן אלא בשעה שהן קרבין. ואין שוחטין אותן אלא בשעה שהן קרבין

גמ׳ מנלן דכיון דאמר הרי עלי כקרבן הרי עלי כעולה
שלא יין ועד יקיז סאה מלוי
ואמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי
מלמד שהקיש נזיר לעולה
מה עולה מיוחדת שהיא באה על חטא
אף נזיר מיוחד שבא על חטא
יצא זה שאינו בא על חטא
ר׳ יוסי אומר

תרגום וראי

סוף. הוסף ואל תגרע ממנו.

"ואל תגרע ממנו" פירושו שלא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו — שכן מצינו בנביא שהוסיף על דברי תורה ונענש, שנאמר "אשר אנכי מצווך היום לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו" (דברים יג, א). ואף על פי שלא נאמר בנביא שנענש, מכל מקום מצינו בנביא שהוסיף ונענש, שנאמר "ויהי כדבר איש האלהים אשר קרא על המזבח בדבר ה' וירבעם עומד על המזבח להקטיר" (מלכים א יג, א). ומה נענש? "ותקע ידו מעל המזבח" (שם, ד

ולא יהיה לו שום הנאה בעולם הזה ולא בעולם הבא ולא יהיה לו חלק בתורה ולא בגן עדן

ולכן

ואין מוכרין לו לא בהמה ולא כלי זיין ואין מוכרין לו כלי זיין אלא כדי שיגן על עצמו ואין מוכרין לו בהמה אלא כדי שירכב עליה מפני שהוא מצערה ואין מוכרין לו בהמה אלא כדי שיחרוש עליה ואין מוכרין לו כלי זיין אלא כדי שילחם עליהם ואין מוכרין לו בהמה אלא כדי שיחרוש עליה ואין מוכרין לו כלי זיין אלא כדי שילחם עליהם ואין מוכרין לו בהמה אלא כדי שירכב עליה מפני שהוא מצער

ולא יהיה לו שום חלק בירושת אביו ואמו ואחיו ואחיותיו ולא יקבל שום מתנה מהם ולא יוכל לקנות מהם שום דבר בשום קנין שבעולם ולא יהיה נאמן לא בדבר משפט ולא בדבר עדות ולא בשום דבר

ולפי זה אין לומר שהוא מחלוקת אמוראים אם אין
הלכה כאחד מהם, שהרי הלכה כאחד מהם בכל מקום
שנחלקו, ואפילו בדבר שאין הלכה כאחד מהם
אלא כאחר שבא אחריהם, כמו שכתבתי בהקדמה
לחיבור זה. ועוד, שהרי לפי זה אין לנו שום
מחלוקת בתלמוד שלא נאמר בה שהלכה כאחד
מהם, ואין זה דבר מתקבל כלל. ועוד, שהרי
בכמה מקומות בתלמוד מצינו שאחד מהאמוראים
אומר בפירוש שהלכה כדברי פלוני, ואחר כך
מביא אמורא אחר ומחלק בין דברי זה לדברי
זה, ואומר שדברי זה אמת ודברי זה אמת,
ואין אחד מהם חולק על חבירו, כמו שכתבתי
בהקדמה לחיבור זה. ואם כן, מה יש לנו לומר
בדבר שלא נמצא בתלמוד שום אמורא שחולק
עליו, אלא שהוא עצמו חולק על עצמו בשתי
מקומות, ואומר בזה אחר זה שהלכה כדברי
שניהם? ודאי שאין לנו לומר כן, אלא בודאי
שהוא עצמו חזר בו ממה שאמר תחלה, ואומר
שהלכה כדברי האחרון, ואין הראשון חולק
עליו כלל, אלא שחזר בו ממה שאמר תחלה.
ואם כן, אין לנו לומר שום מחלוקת בתלמוד
בשום מקום, אלא שהלכה כדברי האחרון שבהם.
ואפילו אם נמצא בתלמוד שום מחלוקת בדבר
שלא נאמר בו שום דבר אחר, אלא שאחד מהם
אומר כך והשני אומר כך, אין לנו לומר שום
דבר אחר, אלא שהלכה כדברי האחרון שבהם.
ואפילו אם נמצא בתלמוד שום מחלוקת בדבר
שלא נאמר בו שום דבר אחר, אלא שאחד מהם
אומר כך והשני אומר כך, אין לנו לומר שום
דבר אחר, אלא שהלכה כדברי האחרון שבהם.
ואפילו אם נמצא בתלמוד שום מחלוקת בדבר
שלא נאמר בו שום דבר אחר, אלא שאחד מהם
אומר כך והשני אומר כך, אין לנו לומר שום
דבר אחר, אלא שהלכה כדברי האחרון שבהם.

אלא הכי פירושו שמצא לשלוח שם כתב ידו ולא
שיהא הוא בעצמו. ולפי זה אפילו אם שלח
אחר בתורת שליח כגון שהיה הולך לשם
ואמר לו כתוב לי שם פלוני ואני אחתום
שלח בתורת ערב הוכשר. ואם לא שלח אלא
שכתב לו שם פלוני ואמר לו שהוא ערב
ואינו יודע אם הוא ערב אם לאו לא הוכשר
ואפילו אם אחר כך אמר לו שהוא ערב
שהרי בשעת כתיבה לא היה ערב. ואם
אמר לו שהוא ערב ואינו יודע אם הוא
ערב אם לאו הוכשר. ואם אמר לו שהוא
ערב ואינו יודע אם הוא ערב אם לאו
אלא שכך שמע שאומרים שהוא ערב
הוכשר. ואם אמר לו שהוא ערב ואינו
יודע אם הוא ערב אם לאו אלא שכך
שמע שאומרים שהוא ערב הוכשר. ואם
אמר לו שהוא ערב ואינו יודע אם הוא
ערב אם לאו אלא שכך שמע שאומרים
שהוא ערב

ולפרוי את פתחם כדי שיוכל לעמוד בתוך הנקבן על פיו כי
בתוך נוקבן של תלבוש ואתרא זיא. כתוב בעזר כל מקום
שאין נוקבין של תלבוש אתרא זיא. אחרונה ואחרונה
לא פנו בשעת חורבן לפני רוחות הלכו לשוק שהיו
לבושין תלבוש קטנה ורוחות הלכו לשוק שהיו לבושין
תלבוש גדולה. ומפני שהיו כבר פיזורים אין נוקבין של
תלבוש נקיות ולפיכך הלכו רוחות

ולכן יש לומר דהא דאמרינן בגמרא דלא מהני שטרא אלא בשטר שיש בו כל הנזכר בו
ולא בשטר שחסר בו אחד מהם היינו דוקא בשטר שנכתב בלא שום כוונה אבל בשטר
שנכתב בכוונה לשם שטר אחד מהם אפילו אם חסר בו אחד מהם מהני שטרא ואפילו
אם חסר בו כל הנזכר בו מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא
ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני
שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום
דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב
בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם
לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא
ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר
מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו
שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא נכתב בו שום דבר מהני שטרא ואפילו אם לא

ויקרא רבה פרשה ל"ו סימן ד'

אמר רבי יוחנן משל לאחד שהיה מהלך במדבר ומצא שני דרכים אחת מהן מפולשת ואחת מהן אינה מפולשת ולא ידע איזו מהן מפולשת ואיזו מהן אינה מפולשת מה עשה נטל חבל והלך ומדד אחת מהן ומצא שהיא מפולשת חזר ומדד את השניה ומצא שאינה מפולשת כך אמר הקב"ה לא נתתי לכם שתי תורות אלא תורה אחת ואתם יודעים שהיא אמת שנאמר כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים ואין אתם יודעים אם אני נותן לכם שכר על המצות או לא כיון שאתם עושים אותן אתם יודעים שאני נותן לכם שכר על המצות שנאמר ושמרת את החקה ואת המשפטים וגו' ואומר ושמרתם את כל מצותי ועשיתם אותם וגו' ואומר ושמרת את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם וגו' ואומר ושמרתם את כל המצוה וגו' ואומר ושמרת את המצוה וגו' ואומר ושמרת את כל המצוה וגו' ואומר ושמרת את כל המצוה וגו' ואומר ושמרת את כל

254

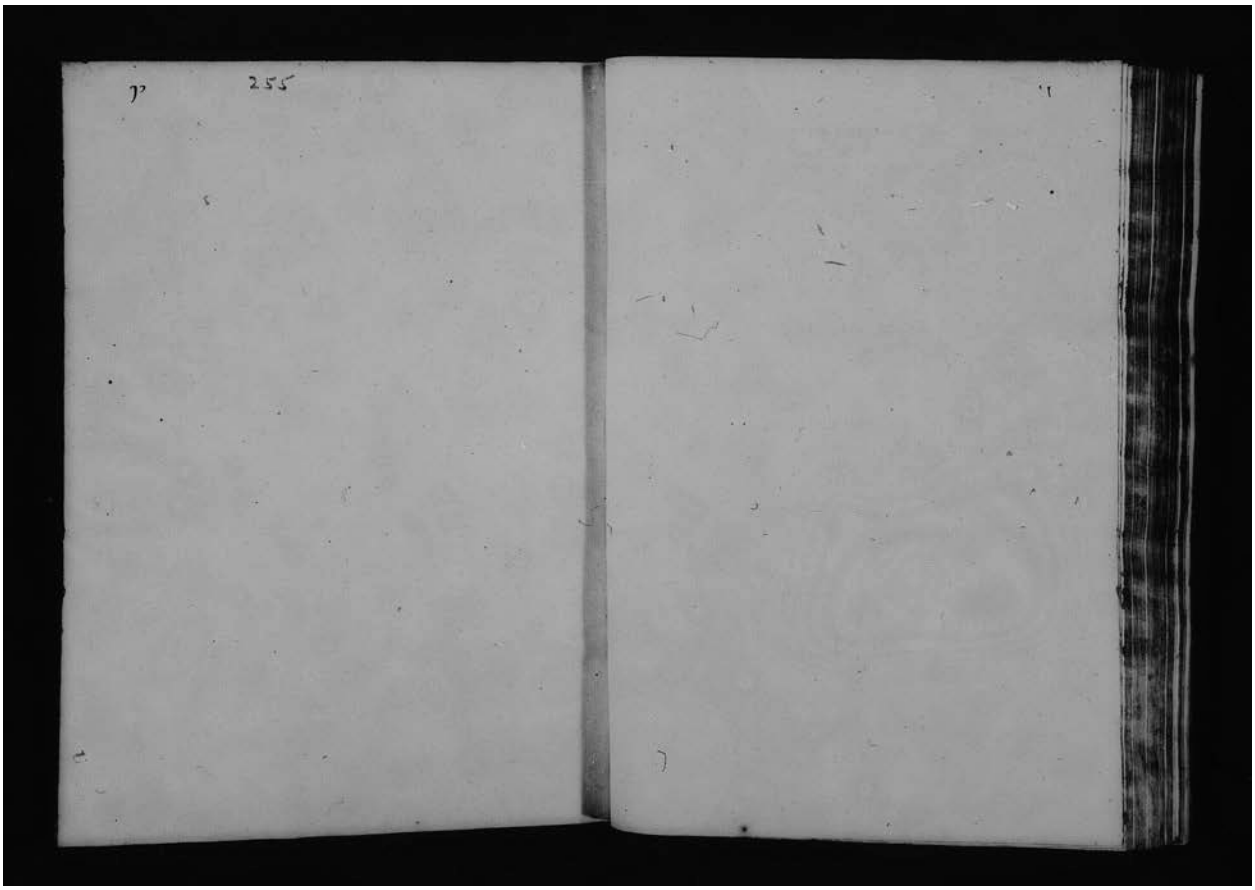

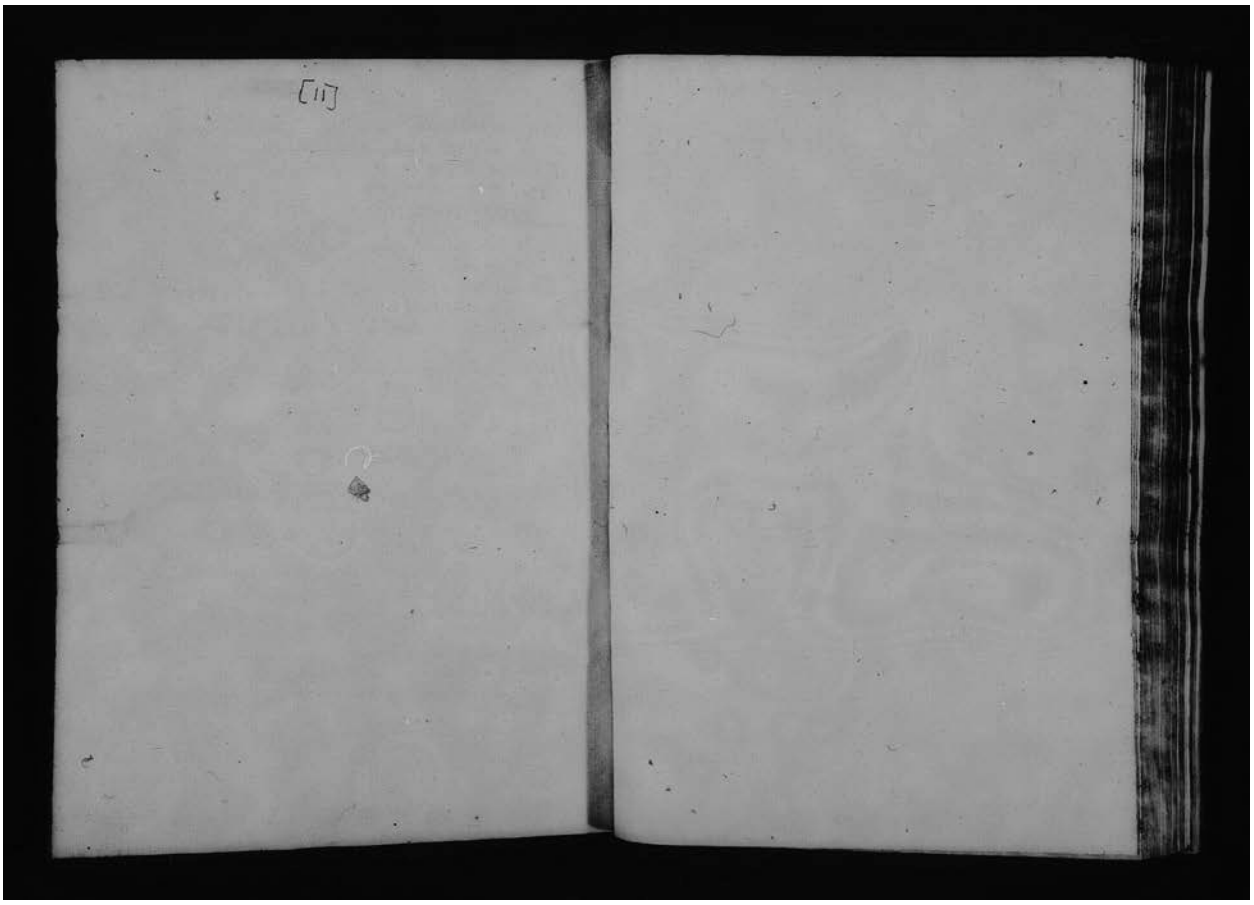
[11]

[12]

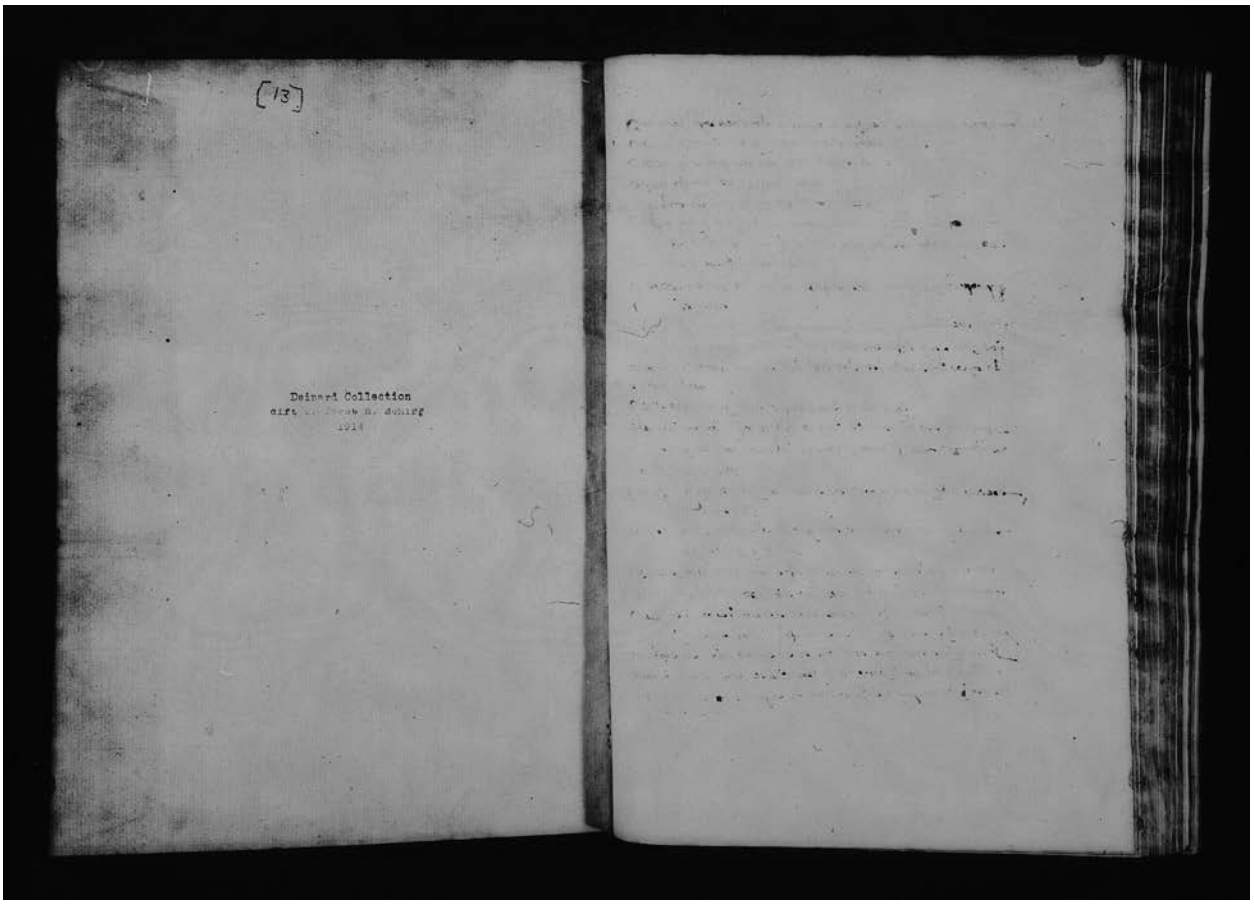
[13]
Deinard Collection
1914